

ek

SPORT

a elleni cseh stott

Vasárnap este ösz... ovákla válogatott... s 27-én Trjesztben... A válogatott ez: Broky, Dancick... obotka-Syoboda... say. Ez a világ... logatott lesz az an... pan.

gol sajtó angol ésről

A Reuter távirati... gyar-angol mérkő... elenti, hogy az... renséltlen véletlen... gyar tizenegy az... t játéka után ma... egig jobb volt az... magyarzata csak... nagy hőségben, a... ruganyos, könnyű... onicle a vereséget... pinósítá miután az... hogy az angol vá... legyőzték volna... ki a magyar fut... játéka. A többi... az angol csapat... nének köszönhet... okban nem volt

a francia talistapárt szusa

rmont-Ferrandban... radikálszocialis... ilyen dönteni fog... t jövőbeli politi... A párt baloldali... vánja, hogy a... e s a szocialisták... Doumergue-kor... apok valószínűnek... öbbsége Herriot... anul azon a néze... ak ki kell vennie... s támogatnia kell... zson izgatott vi... botránny körül is... ga követeli, hogy... k a botránnyban... at, kivétel nélkül... es tűnjének el a

an tovább s szárazság

saknem egész... ob tart a ka... A vízhiány kü... nyugati államai... rióban kataszt... tég elmarad a... mmi termésre... en gazdasági... y is alig egy... a termésbecslő... terménytözsde... edést értek el

Lapkiadó M. Baron L. Pop 15

Taxa postală plătită în num. No. 224713-329. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop 15. Telefon: 9-77. Előfizetési ár: Havonta 110, negyedévre 320, évre 600, egészévre 1200 lei. Földre: Havonta 2, negyedévre 6, évre 12, egészévre 20 dollar. Hirdetések díjazás szerint. Az „KELET” az erdélyi és bánági újságosság egyetlen napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el. Kérlek! Ara 5 lej megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámber Ferenc. Bukaresti szerkesztő Hát-szegi Ernő, Str. Matei Mile 8. Vasárnap, 1934 május 13. 5694. ÉV IJAR 28. XVII. ÉVF. 105 SZÁM.

Az angol-japán át-konfliktus

Előrelátható volt, hogy Angliá előbb, utóbb nyílt gazdasági fronttal fordul a japán dumping ellen. Hogy ezt hamarabb nem tette, annak politikai okai vannak. A kérdés olyan érzékeny, hogy a komplikációk egész sorát nyithatja meg és Angliának előbb politikai háttérrel kellett keresnie és biztosítania, mielőtt jámboran kijelenté, hogy „a bevezetett vámintézkedések nem fordulnak Japán érdekei ellen, de Angliának biztosítania kell piacait”.

Az ilyen bölcs kijelentésekből éppúgy lehet háború, mint béke, afelel azonban biztosak lehetünk, hogy Anglia minden áron „biztosítani fogja piacait”.

Csak úgy jellemzésül vetjük ide, hogy egy évvel ezelőtt, mikor a japán 30 lejes seiyeminge és 20 ezer lejes luxusautók már egész Dél-Amerikát és Bulgáriát, Jugoszláviát veszélyeztették az angol gyárak előtt, az angol kormány hivatalos lapja élesen kikelt a japán szociális viszonyok ellen. Kijelentette, hogy Japánban a legembertelenebb kizsákmányolás folyik s a japán munkás csak egy felmármé rizet keres meg naponta, ez teszi lehetővé a japán gyártmányok hallatlan olcsóságát.

Ez igaz. De hogy az Angliának miért fájt, azt látjuk most, amikor „megvédi piacait” a japán dumping ellen.

Sajnos, a védelem, a vámvédelem csak a belföldi piacon érvényesülhet, Anglia exportpiacát továbbra is veszélyben maradván s bátran állíthatjuk, hogy ez a veszély olyan fix pont, amely Angliá, Ameriká érdekeitől és a világképektől, egyenlő távolságra áll.

Az általános fegyverkezés

A világtörténelem megalkuvásokat nem ismer.

A világtörténelem nem ismeri a skolasztrikus vitákat.

Vannak vagy lehetnek filozófusok, akik azt állítják: ha nem fehér, akkor fekete.

Vannak viszont olyanok, akik azt mondják, hogy ha nem fehér, nem kell min. gyárt feketének lennie. Lehet az szürke, sárga, zöld és a szivárvány minden színe bennefoglalható a felsorolásba, összes színárnyalataival együtt.

Ilyesmiben azonban nincs a világtörténelemben.

A világtörténelemben valahol minden fekete, ami nem fehér. Színárnyalatok sincsenek.

Válmikor a Népszövetség és a leszerelési konferencia világtörténelmi faktor volt.

Mindkét intézmény mint a polgári társadalmi rend megmentője, továbbfolytatója és konzerválója létesült, melynek miként ezelőtt szászszendóval a szent. szövegségnek, a nemzetközi kormányzás és irányítás joga volt fenntartva.

Csak hogy ez a két intézmény, mondjuk így, fekete volt.

Az idők pedig fehér intézményeket követeltek.

A Népszövetség és a leszerelési konferencia az nem is látta, de érezte ezt és színárnyalatokkal kezdett dolgozni.

Egyszerűbb szavakkal élve: minden irányba igyekezett engedményeket tenni.

És most a Népszövetség gondolatából és a mellé beosztott leszerelési elméletből ácsaptunk a másik végletbe.

Nem álmodik senki általános leszerelésről, de az egész világ általános fegyverkezésről harsog.

Eddig csak suttogott ez a hang, aztán egyre erősödik a véréje, míg most minden gátástól felszabadultan kürtöl. Harsogja szét a világra: általános fegyverkezés.

Az általános fegyverkezés maholnap intézményesített gondolat lesz.

Nem sikerült intézményesíteni az álta-

Küszöbön áll a gyorgyisták és az averescanusok fuziója

Gőzerővel dolgozik a Skoda-bizottság

Bucuresti Bukarest, május 12. (Az Új Kelet tud.) A köztisztviselők körében nagy nyugtalanságot keltett a hír, hogy a kormány az új költségvetéssel kapcsolatosan részint nagyarányú tisztviselőredukciót akar végrehajtani, részben pedig lecsökkenteni a fizetéseket. Most hivatalos helyről cáfolják ezeket a híreket. A kormány hír szerint csak az anyagi kiadások terén akar 15 százalékos redukción keresztül menni. Amj a feleséges tisztviselőket illeti, a kormány bizottságot küld ki a kérdés rendezésére. Ebben a bizottságban helyet kapnak az összes minisztériumok és autonóm intézetek képviselői. Ez a bizottság fogja megállapítani, hogy van-e tisztviselői felesleg és hogy milyen mértékben indokolt az elbocsátás.

A politikai életet két kérdés foglalkoztatja egyébként: az Averescu-George Bratianu közötti váratlan idült és a Skoda ügyben kiküldött parlamentári vizsgálóbizottság munkája. Az előző illetően az Epoca azt írja, hogy közelebről összehívják mindkét párt végrehajló bizottságát. Ebből egyesek arra engednek következtetni, hogy a két párt között rövidesen fuzióra kerül sor. George Bratianu kijelentette az újságírók előtt, rendkívül örömet szerez számára az, hogy a két párt közeledése visszhangot keltett a közvéleményben. Egyébként ter-

mészetesen találja, hogy véleményazonosságot állapítottak meg a tárgyalások során két párt között, amelyek egyébként jobboldali beállítottságúak.

A Skoda ügyben kiküldött parlamentári vizsgálóbizottság folytatja munkáját.

Pamfil Seicaru kérte, hogy hozzák nyilvánosságra a bizottság üléseinek jegyzőkönyvét teljes részletességgel, gyorsírási jegyzetek alapján. Azután Dimitriu elnök rámutatott arra, hogy talán lehetséges lesz egy törvényjavaslat benyújtása és megszavazása, melynek alapján a bizottság autoritással és hasznavehetőséggel végezheti el megbízatását. Meg is választottak egy albizottságot illetelmű törvényjavaslat elkészítésére.

Bucuresti-Bukarest, május 12. Az Epoca írja, hogy néhány napon belül valószínűleg Clujon Maniu a nemzeti paraszt párt volt elnöke meglátogatja Vajdát, a kivel együtt megfogja próbálni elsimítani a nemzeti parasztpárt erdélyi orgánizációjának kebelében történt surlódásokat.

Bucuresti-Bukarest, május 12. A tegnapi közéleti választások voltak. Vasútiiban a kormány 547, nemzeti parasztpárt 660, georgisták 130 szavazatot kaptak, míg Băicăuban a kormányra 2340, nemzeti parasztpártra 152, georgistákra 132 és curistákra 135 szavazatot esett.

A török külügyminiszter Románia és Szovjet-Oroszország közeledését közvetítette Bukarestben

Titulescu és Tevfik Rüşdi bey jelentőségteljes beszédei az európai békéről

Bucuresti-Bukarest, május 12. A külügyminisztériumban tegnap este tartott vacsorán Titulescu, miután felidézte barátságát Tevfik Rüşdivel, a támadófél definíciójának fontosságára mutatott rá a szovjettel való szerződésben kijelentette, hogy ez a békét szolgáló mű nem jöhetett volna létre a török külügyminiszter közreműködése nélkül. Ugyisint aláhozta a Balkán-paktum értékét és kimutatta, hogy teljes alkalmazást fog találni és kifejezte reményét, hogy „rövidesen újabb második Balkán-paktum aláírásának lát. amely föléje lesz fektetve az elsőnek áthidalván a különböző nézetek között levő eltéréseket, hogy a mindegyiket a béke szolgálatába állítsa.

Titulescu felidézte Románia és Törökország magán kötelekeit is a többi országgal.

„Tudjuk, hogy Törökország, Görögország és a Szovjetek speciális barátságát

élvezi. Tudják Önök, hogy Románia, Lengyelország, a kisantant és Franciaország barátja. Lehetetlen, hogy a mi barátságaink egymás mellé tetele ne képezzen egy fontos tényezőt a holnap békéjének létrehozásában. Az a meggyőződésem, hogy Törökország és Románia barátságának jövője van.”

Válaszában Tevfik Rüşdi hangsúlyozta a török-román barátság mélységét. A londoni egyezmény fontosságát bizonygatta és kijelentette, hogy a támadófél definíciója, amelyet Oroszországgal írtak alá, elsősorban Titulescu békés szellemének és magas intelligenciájának köszönhető. Kijelentette a török miniszter, hogy teljesen egyetért Titulescuval, amj a Bulgáriával való tárgyalásokat a megnemtámadásról illeti és kijelentette: „A török-román barátság kétségtelenül meg fogja erősíteni Törökország barátságát a Romániával barátságos államokkal szemben. Cserébe az én kormányom boldognak fogja magát érezni, ha uralkodni látná Románia és a Szovjetunió között a bizalom és megértés szellemét.”

ános leszerelés gondolatát, de egészen biztosan intézményesíteni fogják az általános fegyverkezést.

Népszövetséggileg. Konferenciailag. Tehát: ha nem fehér, akkor feltétlenül fekete.

A világtörténelem nem ismeri a fél igazságokat és a félmegeledéseket.

A világtörténelem csak az abszolútumokat ismeri.

És azok, akik a konferenciák és szövetések születésénél megjósolták, hogy en-

nek mi lesz a vége: tudták, hogy milyen erők kormányozzák a világot.

Mert mindez szabályszerű volt. Fel kellett volna állítani rá a matematikai képletet.

Azt a matematikai képletet, amelynek konkluzióját a strucepolitikusok is ismerik, de azt hiszik más nem tudja és amelyet röviden így fejeznének ők is ki:

Az egész világ készülődik a háborúra.

És az ember-milliók? Mi lesz velünk?

A német zsidók sötét jövője

Írta: Ernst Kahn (London)

Egy francia természetkutatóról beszélünk, hogy napról napra pontos mértéket vett fel egy fiatal kutya növekedéséről. Az eredmények egyre nyugtalanították a tudóst. A kutya farka ugyanis sokkal gyorsabban nőtt, mint a törzs. A kutató számításai szerint, ha a test egyszer eléri Franciaország hosszát, a farkok át fogja fogni az egész földgolyót. Ez a megállapítás felborította a szegényember szellemi egyensúlyát és öngyilkos lett. Elhamarkodott lépés volt, mert hiszen ha várt volna néhány hétig, megállapíthatta volna, hogy a növény megállása magától megoldja a kérdést.

Erre az anekdotára kell gondolnia annak, aki a népesedési kérdésekben prófeciák veszedelmes parkettjére lép.

A tudósnak tudnia kell, hogy ezen a téren csak bizonyos tendenciákat tud megjelölni és csak valószínűségekre szabad szorítkoznia. Tartózkodnia kell minden határozott jóvámondástól, mert a beláthatatlan események felboríthatják, vagy alaposan megkorrigálhatják az ilyen jóslásokat.

Amikor a német zsidók jövőjéről beszélünk, fokozottabb mértékben kell tartózkodnunk minden jóvámondástól. A német zsidóság népesedési mozgalmaira kívánunk szorítkozni, amelyek bizonyos tendenciákat mutatnak, mely tendenciák azonban már most egészen új képet rajzolnak a fejlődés küszöbére.

Öt főtenező határozta meg eddig a feloldási processzust a német zsidóságban: vegyes házasságok, kiterési mozgalmak, házasságtól való tartózkodás, születések korlátozása és előregedés.

Evről-évre egyre nagyobb méretet öltött az utóbbi évtizedekben a vegyes házasságok processzusa, mint a németországi asszimiláció külső megnyilatkozási formája. Elgúttóbb száz zsidó házasságra hatvan vegyesházasság esett, ami valóssággal katasztrófális a zsidóságra nézve. Ez a folyamat azonban mintha megállt volna. A radikális politikai változások hirtelen és erőteljesen utjába állottak. A kiterési mozgalmak tempója is lényegesen alább hagyott.

Mig tehát a feloldási processzus eme tényezője sokat veszített erejéből, addig a többi tényezők lényegesen meg erősödtek. És itt elsősorban a legsúlyosabb jelenségre kell rámutatnunk: az előregedésre. Már 1933 elején fordított piramis képét mutatta a német zsidók korosztályokra való tagozódása. Már akkor kibontakoztak az egyre korosabb és erőlenebb népesoportok körvonalai: abnormálisan sok öreg, egyre kevesebb közepes korosztálya és roppant kevés gyermek. Ezek a korosztályok 1933 elején a következő képet mutatták:

Table with 2 columns: Age group (0-10 évig, 10-20 évig, etc.) and Number of people (51.000, 57.000, etc.). Total: 51.000 100.

Ehhez a táblához néhány megjegyzést kell fűznünk. Sokan csodálkoznak

fognak például azon, hogy 1933 elején mindössze 510 ezer a német zsidók száma. Ennek magyarázata az 1925-ben megindult kivándorlási folyamat, továbbá a kitérések és mindenekelőtt a halandóságban mutatkozott többlet. Legjellemzőbb azonban, hogy már akkor kevesebb 0-20 éves zsidó élt Németországban, mint 50-70 éves.

1910-ben például a fenti táblázat a következő képet mutatta:

0-10 évig	23.4 %
10-20 évig	20.2 „
20-30 évig	16.4 „
30-40 évig	14.0 „
40-50 évig	10.6 „
50-60 évig	7.6 „
60-70 évig	5.0 „
70-80 évig	2.3 „
80-on felül	0.5 „

100.-%

Ime a fordított piramis.

1930-ban mintegy 60-80 ezer zsidó vándorolt ki az országból (14 százalék) és ha számításba vesszük a halálozások többletét, úgy a németországi zsidóság mai létszámát 420-440 ezerre taksálhatjuk. De nem is maga az elöregedési folyamat az, ami itt legsúlyosabban latba esik. Az idősebb korosztályok az az egész elöregedés a kivándorlás által valóssággal groteszk képet kapott. Ugyanis nem az öregek, hanem a fiatalok vándoroltak ki. Ha mindezt figyelembe vesszük, úgy ma, 1934-ben a németországi zsidóság korosztályokra való tagozódása a következő képet mutatja:

	százalék
0-10 évig	43.000 9.7
10-20 évig	40.000 9.2
20-30 évig	59.000 13.65
30-40 évig	80.000 18.2
40-50 évig	69.000 15.65
50-60 évig	77.000 17.5
60-70 évig	51.000 11.5
70-80 évig	17.000 3.9
80-on felül	4.000 0.9
Összesen 440.000 100.-	

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy ezek becslések csupán, azonban alapos kutatásokon nyugszanak. Megállapíthatjuk mindenekelőtt, hogy egy év alatt a 20-30 évesek száma 79.000-ról 59 ezerre csökkent. Számításaink szerint alig 140 ezer 30 éven aluli zsidó él ma Németországban, szemben az elmúlt esztendővel, amikor még 180 ezer volt a számuk! A német zsidóknak *alig egyharmada 30 éven aluli*. Meg kell jegeznünk, hogy *egy fejlődő népmel a lakosság csaknem kétharmada ebbe a korosztályba tartozik*. Ennek a jelenségnek a döntő kihatása világosan látható: ha történetesen leállítanánk a kivándorlást, ami egyáltalán nem valószínű, akkor is hiányzik a szülők széles alapja a jövő generáció számára. A harminc éven aluli korosztály középarányosa 4700 emberre tehető. Ha elfogadjuk, hogy minden ember eléri a házassági kort és akkor valóban megházasodik, — ami távolról sem valószínű — és ha teljesen megszünnének a vegyes házasságok is, akkor évente mintegy 2350 házasságra lehetne számítani. Ha házasságonként három gyermekre számítanánk, akkor 7000 születés esne egy évre. Sajnos azonban, még ez a valószínűtlen szám is a halálozások mögött maradna. A valószínűség egészen más fejlődésre mutat; a számításba jöhető emberek sem fognak mind megházasodni és a házasságok sem fognak három gyermekszületést hozni. Ha elfogadjuk, hogy évente egyharmad házasulatlan marad, úgy nem esünk messze

SELECT MOZGO Ma utoljára: **SELECT MOZGO**
VACSORA NYOLCKOR
 EDNA FERBER és GEORG KAUFMANN nagyszerű szindarabja nyomán készült szenzációs film, főszerepekben Amerika legkiválóbb művészei.
 Következő műsor:
A REJTÉLYES HAJÓ
 Rendkívül izgalmas film, egy gőzhajó redőrcinspektorának kalandjai. Rendezte és főszerepben: HARRY PIEL.

a tényleges lehetőségektől. Ha évente 1700 házasságra számítunk és a mai viszonyok figyelembevételével a házasságokból származó gyermekek számát 2000-2500-ra becsüljük, úgy nem is szállunk le igen alacsony színvonalra. Ennél a számításnál pedig nem vetjük tekintetbe a várható és igen valószínű kivándorlási folyamatot.
 De hogyan állunk a *halálozásokkal*? Olyan előregedett népességnél, mint amilyen ma a német zsidóság, a halálozások száma a normálnál gyorsabb tempóban emelkedik. Már az elmúlt

évben is láthattuk ennek jeleit. Ha ezer emberre csak husz halálozást számítottunk, úgy évente ez is 8800 halálozást jelent. Vagyis háromszor annyit, mint amennyi a születések száma. Ez viszont 6300-6800 halálozási többletet jelent a fenti számok figyelembevételével. Tíz év alatt tehát a természetes népesedés folyamán, egyhatedére csökken a németországi zsidók száma. Minden jel arra mutat, hogy ez a folyamat sokkal gyorsabb lesz, mert évről évre kevesebb lesz a házasságok száma, de egyre több lesz a halálozásoké.

Ítélet a kolozsvári katonaszabadditási bűnperben

A hatvankét másodrendű vádlott közül ötöt felmentett a bíróság

Cluj-Kolozsvár, május 12. Bodeaféle katonaszabadditási perben ma délután 12 órakor hirdették ítéletet a kolozsvári törvényszék első szekciójának Dragusan tanácsa. Már jóval 12 óra előtt nagy tömeg gyűlt össze a tárgyalóterem előtti folyosón. Pontban 12 órakor bevonult a tanács és az ügyvédek: Klein Miksa, Mircea Georgescu, Lusztig Kálmán, Ghilezan Emil, Fabius, Saragea Zamfir, Gherman Dante, utána a tömegem keresztül törte magát dr. Bodea, míg a 62 vádlott a nagyszámú érdeklődő között vegyült el. Dragusan tanácselnök megkezdi az íté-

let kihirdetését. Bodea Vasile dr.-t közokirathamisításért mondták ki bűnösnek és ezért egyévi fogházra vala mint háromévi politikai jogvesztésre ítélték.

A többi vádlott közül hamis orvosi bizonyítvány használatáért tizenégyet háromhavi fogházra, tizet négyhónapi fogházra, négyet kéthónapi fogházra, kettőt egyhavi fogházra ítélték, míg ötöt felmentettek a vád alól. Az elítéltek fellebbeztek, míg Pastia ügyész megnyugodott az ítéletekben és így a felmentő ítéletek jogerőre emelkedtek.

Parlamentari inicitivából törvényjavaslatot akarnak beterjeszteni a nemzeti munka védelméről

Egy új bukaresti lap szerint kényszeríteni fogják a kormányt a kisebbségi kérdésnek ilyen uton való megoldására

Bucuresti-Bukarest, május 12. A Nationalul című újonnan megjelent bukaresti napilap, amelyet a betiltott Caien, darul egyik szerkesztője irányít, mai számában élesen támadja a kormányt a nemzeti munka védelméről szóló törvény megszavazásának elodázása miatt. A lap megállapítja, hogy egyedül a konverzió megszavazásánál váltotta be ígéretét a liberális kormány, míg a nemzeti munka és nevelés kérdését ismeretlen okokból elhanyagolták. A lap szerint a parlament többség és az ellenzék több képviselője elhatározta, hogy kéri fogják a

kormánytól a nemzeti munka védelme ügyének sürgős elintézését, még a júniusi rendkívüli parlamenttől szeszűs fo-lyamán. Ezt már csak azért is szükségesnek látják, mert az ügy elhanyagolása csak felesleges izgalmakra és nyugtalanságra adhatnak újabb okot.

Amennyiben a kormány elhanyagolná ezt a kötelességet — írja a lap —, úgy a parlament inicitivából törvényjavaslatot fog a júniusi szeszűs folyamán a képviselőház elé kerülni, amelyet a képviselők többsége támogat.

Hóékékkal takarították el az utakat Indianában a borzalmas légörvény után

Mindent elpusztító orkán söpört végig Észak-Amerikán

London, május 12. Az amerikai Mississipi, Ohio és Missouri folyók mentén porral telített gízászi aranyú légörvény vonul át, amelynek magassága csaknem négyezer méter s egyes helyeken 1400 kilométer szélességben söpört végig Tennessee, Arkansast, Kentuckyt, Missourit, Iowát, Illinoisot és Indianát.

Az állatok mindenütt ijedten menekülnek a légörvény szélein.

Az utakon a forgalom megbénult, mert a nagyteljesítményű gépjárművek sem tud-

nak az örvénynefel szemben haladni. A légörvény nyomán vastag porréteg maradt a földeken s a városok háztetőin és utcáin.

London, május 12. Newyorki jelentés szerint Indianában hóékékkal takarították meg az utakat a délvidéki porfelhő elvonulása után, mert a visszamaradt jelentős vastagságu portömög lehetetlenné tette a közlekedést.

Ahol a légörvény átvonult, mindenütt elsötétedett a napsütés. Számos személy szemgyulladással kórház-

ba került. A légörvény nyomában repülő felvételeket készítenek a vidékről. Azt mondják, hogy a föld a porfelvonulása után még hosszú ideig háborgó iszapengerhez hasonló. Több államban a vizellátásban komoly zavarok léptek fel. A terméskilátásokat a továbbtartó szárazság és hőség minimálisra szállítja le. A csikágói gabonatorzsdén új áremelkedéseket jegyeztek.

Budapesti Nemzetközi Vásárra jövők
 látogassák meg
Fränkel orthodox kóser legmodernebb éttermét
 Károly király ut 3/a. Dohány uca sarak, Telefon: 37-2-57. Siófoki fürdő, telepi pensiójába előjegyzéseket már elfogad.

Akar modern képeretet?
 olcsón csakis
„PAX”-nál
 vehet. Cal. Mareschal Foch (volt Kosuth Lajos u.) 6.

Jó könyv - olcsó áron!

Dikens: A Pickwick club, 2 kötetben	60
Dikens: Kis Dorrit, 3 kötetben	99
Gogoly: Holt lelkek	33
Dumas: A három testőr, 2 kötetben	48
Anatole France: Fehér kövön	40
Shaw: Ember és felsőbbrendű ember	55
Juhász: A világirodalom élettörténete	55
Barbusse: Erő	30
Némirovsky: A milliomos Golder	30
Lengyel: A boldog város	30
London: A tizes napsgár	60
London: A Mayák kincse	60
London: Melység	30
Hobson: Egy új világ problémái	24
Laczko: Szent Iván tüze	20
Lewisson: Az örök sziget	60
Pontoppidán: Szerencsés Péter, 2 köt.	68
Fink: Ehes vagyok, vászonkötésben	68
Róth: Hűb, vászonkötésben	68
Farkas: A magyar irodalom története, vászonkötésben	68
Eckhart: Magyarország története, vászonkötésben	68
Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés, vászonkötésben	36
Dikens: Twist Olivér, vászonköt.	36
Poé: Tul az életen és halálon, vászonkötésben	36
Dumas: A kaméliás hölgy, vászonkötésben	36
Báró Kemény: A rajongók, 2 kötetben, vászonkötésben	72
Prévost: Manon Lescaut	36
Főtövös: A nagy per, 3 kötetben	99
Br. Eötövös: A falu jegyzője, 2 köt.	80

Vidékre csak a pénz (vagy bélyeg) előzetes beküldése mellett szállítunk, egy-száz lejen felül portómentesen.

Cultura könyvkereskedés
 Cluj, Str. Memorandului 4., az udvaron

Ezüst és kék róka
 rendkívül olcsón
SCHMIDEG szücsnél
 Budapest, IV. Párisi uca 3.

Hűtőszekrények
 háztartások részére
jég nélkül, motor nélkül
 egyszerű melegítéssel. Kaphatók: Marko V. okl. gépészmérnök Cluj, Calea Regală Ferdinand 43. Telefon 453.

FRANCIA BOHÓZAT a
FŐVÁROSI OPERETT-SZÍNHÁZBAN
 BUDAPEST.
HÖLGYEIM ELÉG VOLT
 3 órai mulatság. Párisban 2000 előadás. Legdrágább hely 4 pengő.

A nemzeti le
A Nemzet
 Bucuresi-B
 Kelet tud.)
 szövetség me
 munkahivatal
 más örökébe
 az élére, ame
 bályozását le
 karestbe érke
 dász, akit ne
 jobb közgazda
 restben nyilat
 ból következő
 — Mi a jel
 ömagának a
 kérdésre felel
 lékezni az utó
 gi helyzetére.
 az emberiség é
 arányokat öltö
 delem mennyi
 tékben pedig t
 hant. A világt
 esony nívóra
 zad óta a buz
 esony az ára.
 termelés menn
 madára esőkke
 ugyanezt az
 megromlott. A
 magánosoknál
 megállt az üzle
 tőke áramlás,
 zetgazdaságban
 szolgáltatásban
 — 1932 őszén
 tak. A termelés
 dék javulási te
 nemzetközi ker
 kedést mutatot
 nyek a kárpótl
 adósságok likvi
 ügyi kiegyensu
 konszolidálás j
 nélküli a gazdas
 séges.
 — Ezek a re
 sultak és ez a
 újabb esést idé
 re az a remény
 dasági konferen
 re fogja állítar
 ködést, amelye
 a gazdasági jól
 hetetlenül szük
 hitben tartotta
 legkritikusabb i
 — Ezt az or
 hazudtolta meg
 1933 márciusától
 lása folytatódott
 ősszel rosszabb
 végén a helyzet
 1932-ben. Minde
 vagyunk és ren
 is a helyzet jav
 arra a megállap
 a világ tuhalad
 és a prosperitás
 közeledni. Ez az
 mizmus az eddig
 ján.
 Hogy bizonyo
 kozhatik, ezt a k
 nyítja Butler:
 — A termelés

LINOLEUM
 viasz
BUTORSZO
 matr.
FÜGGÖNY
 futós
 Modern kivite
BOSKOVI
 szaküzletében
 15.

A pénz stabilitása és szabad nemzetközi áruforgalom nélkül nem lehet áthidalni a krízist — mondotta Harold Butler

A Nemzetközi Munkügyi Hivatal főigazgatójának feltűnést-keltő nyilatkozata Bukarestben

Bucuresti-Bukarest, május 12. (Az Uj Kelet tud.) Harold B. Butler, a Népszövetség mellett működő nemzetközi munkahivatal vezetője, aki Albert Thomas örökébe lépett annak a hivatalnak az élére, amely a munka nemzetközi szabályozását lenne hivatva elvégezni, Bukarestbe érkezett. A világhírű közgazdász, akit nemzetközileg is a világ legjobb közgazdászai közé számítanak, Bukarestben nyilatkozott a krízisről és krízisből következő gazdasági helyzetéről.

Mit jelent a jelenlegi krízis

— Mi a jelenlegi helyzet? — tette föl önmagának a kérdést Butler. Hogy a kérdésre felelni tudjunk, vissza kell emlékezni az utóbbi évek általános gazdasági helyzetére. A munkanélküliség 1932-ben az emberiség életében még nem tapasztalt arányokat öltött. 1929-től a világkereskedelem mennyiségileg 25 százalékkal, értékben pedig több mint 60 százalékkal zuhant. A világpiaci árak hihetetlenül alacsony nivóra estek. A tizenhatodik század óta a buzának nem volt ilyen alacsony az ára. Három év alatt az ipari termelés mennyisége több mint egyharmadára csökkent. A nemzeti jövedelmek ugyanezt az utat követték. A bizalom megromlott. A pénz terméketlenül állott magánosoknál és bankokban. Ilyen módon megállt az üzleti piac számára szükséges tőke áramlása, mely éppoly fontos a nemzetgazdaságban, mint a nemzetközi hitel szolgáltatásban.

— 1932 őszén a javulás jelei mutatkoztak. A termelés az árak és az értéktörszdek javulási tendenciákat mutattak. A nemzetközi kereskedelem könnyű áremelkedést mutatott. A lausannei egyezmények a kárpótlások törlesztésével és a hadiadósságok likvidálásával nemcsak a pénzügyi kiegyensúlyozottság, hanem politikai konszolidálás jeleit mutatták, amelyek nélkül a gazdasági újjáéledés nem lehetséges.

Van-e remény javulásra

— Ezek a remények azonban meghíultak és ez a körülmény az év végére újabb esést idézett elő. Mindezek ellenére az a remény, hogy a nemzetközi gazdasági konferencia sikerülni fog és helyre fogja állítani a nemzetközi együttműködést, amelyet az előkészítő bizottság a gazdasági jólét szempontjából elkerülhetetlenül szükségesnek tartott, abban a hitben tartotta a világot, hogy a krízis legkritikusabb időpontja elmúlt.

— Ezt az optimista álláspontot nem hazudtolta meg teljes egészében az idő. 1933 márciusától kezdve a helyzet javulása folytatódott és annak ellenére, hogy ősszel rosszabbodás állott be, mégis 1933 végén a helyzet sokkal jobb volt, mint 1932-ben. Mindez azt igazolja, hogy jóúton vagyunk és remélhetjük ebben az évben is a helyzet javulását. Egyes körök már arra a megállapításra is hajlandók, hogy a világ túlhaladta a nyomor periódusát és a prosperitásnak új korszakát látja közeledni. Ez azonban indokolatlan optimizmus az eddig mutatott haladás alapján.

Hogy bizonyos mérvű javulás mutatkozhatik, ezt a következő adatokkal bizonyítja Butler:

— A termelés megszaporodása a legbá-

toritóbb jelenség. Szovjetországot kivéve, konstátálhattuk, hogy a nemzetközi termelés a legalacsonyabb indexszámról 63.3-ról, ahová 1932-ben esett, 66.5-re emelkedett 1933 első negyedében és 65.8-ra a következő évnegyedben. Juliusban 86.3-ra emelkedett a termelési index, de decemberben már újra 73.1-re esett. A termelés az összes ipari országokban szaporodott kisebb, nagyobb mértékben és ezzel arányban enyhült a munkanélküliség is. Az árak jelentékenyen emelkedtek az Egyesült Államokban, de jelentéktelenül változtak Franciaországban, Németországban és Angliában. Ebből azt lehet megállapítani, hogy általában a kereslet nem javult csak bizonyos cikkekben, és pedig gyapjú, bőr, kaucuk, gyapot és buzatermékekben.

Szaporítani kell a fogyasztást

— A krízis kétségtelen jele a mezőgazdasági áraknak valóban katasztrofális nívón való stagnálása. Az élelmiszeri cikkeknek 1929 és 1932 között nem mutatkozott áresés és ha 1933-ban a mezőgazdasági cikkek tíz százalékos esését látjuk, ugyanakkor a nemzetgazdasági elsősleges termelési cikkek (fém, szén, stb.) harminc százalékos zuhanást mutattak. Ennek a következménye volt, hogy a mezőgazdasági és ipari árak közötti óriási aránytalanság nem volt helyreállítható, mint ahogy az kívánatos volt, hogy a mezőgazdák vásárló ereje az iparnak ismét támaszává váljék. Majdnem minden ország rendkívüli erőfeszítéseket tett vagy tiltó, vagy bátorító intézkedésekkel, vagy illetékek, vagy pedig prémiumok útján, hogy a mezőgazdák vásárló képességét szaporítsa. Hasonló lépéseket majdnem minden országban tettek. Mégis a kiegyensúlyozatlanság változatlanul nagy maradt. Csak az önkormányzatok akarok idézni. **Cristodorescu** ur, a romániai ipari és kereskedelmi kamarák vezérigazgatója, tanulmányt közölt, amelyben megállapítja, hogy Románia egy tonna áruért most két és fél-szer annyit kell, hogy fizessen, mint a múltban. Hasonló helyzetet csak a termelés korlátozásával lehet megváltoztatni. A mezőgazdák kénytelenek termelni és termelni fognak függetlenül attól, hogy mezőgazdasági vagy ipari államban élnek. Az orvosság más: szaporítani kell a fogyasztást.

1935-ben megkezdődik a harc a Csendes óceánért

Japán korlátlanul akar fegyverkezni a tengeren

London, május 12. Egy tokiói félhivatalos nyilatkozat kijelenti, hogy az 1935-i haditengerészeti értekezlet megnyitása után azonnal összeomlik Japán teljes tengerészeti egyenjogúságot követel Angliával és az Egyesült Államokkal (a jelenlegi arány 5:3 Japán hátrányára). A két hatalom ezt a japán követelést visszautasítja, mire Japán elfogadja Amerika kihívását és megkezdí a tengeri fegyverkezési versenyt.

Ha a hatalmak a népszövetségi mandátumok kérdését vetik fel (Japán ugyan is kilépett a Népszövetségből, továbbra is hatalmában tartja azt a fontos sziget-csoportot a Csendes óceánban, amelynek igazgatására a Népszövetségtől kapott megbízást), Japán ellenjavaslatokat tesz és követeli az amerikai haderő azonnali visszavonását a Fülöp szigetektől és Tiencinből.

Követeli továbbá, hogy az összes hatalmak mondjanak le területenkívüliségi jogokról Kínában és vonják vissza a kínai partvidékről tengeri haderőiket. Végül Japán kedvező bevándorlási hányadot követel állampolgárai számára az Egyesült Államokban.

London, május 12. A Daily Telegraph diplomáciai levelezője írja:

Tényleg olcsó volt-e ez az ing?

Csak **LUX**

minden finom ruhaneműhöz!

Az majd csak többszöri mosás után derül ki. De miként mossuk, hogy tartósságát biztosítsuk? LUX-al! Mert a LUX megóvja a selyem-és műselyem-szövetek ruganyosságát.

— Más szavakkal az igazi probléma a termékek felhasználása és nem megsemmisítése. Ezeket a termékeket a mezőgazdaság könnyen szolgáltatja és szemben az ipart is megfelelő mértékben foglalkoztatnia kell, hogy ugyanannyi ipari cikket bocsásson a mezőgazdák rendelkezésére, amellyel ezek termelésüket tökéletesíthetik. Más szavakkal tehát a termékek helyes elosztására van szükség. Semmi-féle tisztán nemzeti jellegű intézkedés nem érheti el a termékeknek ezt a rendszeres elosztását. Ez nem érhető el csak az államok közötti áruforgalom normalizálása útján. És ezt nem lehet elérni a míg nem mondanak le a jelenlegi kereskedelmi fogásokról, amelyek a nemzetközi kereskedelmet akadályozzák és nem stabilizálják a nemzeti pénzgazdálkodás válságait. E megvalósítások nélkül, amelyek nemzetközi együttműködéshez vezetnek, nehéz áthidalni a jelenlegi gazdasági krízist.

ciaország legfeljebb Csehország támogatására számíthatna.

Három nagy kérdőjel Franciaország előtt

Párizs, május 12. Három lehetőség közt fog válaszolni a francia kormány a leszerelés problémájában — az Oeuvre értesülése szerint. — Vagy kijelenti, hogy leszerelési konferenciát befejezettek tekintint és a kérdés megvitatására egyedül a Népszövetséget tartja hivatottnak vagy megtámadja Németországot, vagy kitér a döntés elől. A Népszövetségben képviselt államok többsége azt kívánja, hogy Franciaország az első lehetőséget válassza, mert a leszerelési konferencia kezdettől fogva nem volt más, mint szörnnyű kápmutatás; ha tehát a francia kormány véget vet a szemfényvesztő játéknak, mód nyílik arra, hogy Olaszországgal együtt keresse a megoldást olyképpen, hogy erős blokkot alakít a dél-európai államokból.

Az erdélyi zsidóság b. figyelmét felhívom, hogy a román Rivierán

„Carmen Sylván“

erdélyi orth. שרן éttermet a Maria villában nyitottam.

Márk Samuel

Bucuresti fémárugyár

vas-, rézöntő, esztergályos és lakatos munkásokat keres speciális armatúrakészítésre. Ugyanott egy esztergályos és lakatos üzemvezető felvétetik. Ajánlatok fizetés feltüntetésével „Dán“ jellegre Casuta Postala 36. Bucuresti! küldendők.

Pest szennzációja!!

ROTT. SALAMON és STEINHARDT

együttes fellépte a

KOMÉDIÁBAN

Jókai tér 10. Telefon 18-0-20. 1-2-3 pengős helyárak.

LINOLEUM.
viaszvaszsonterítők

BUTORSZÖVET.
matrácnyakatok

FÜGGÖNYKARNISOK.
futószőnyegek

Modern kivitelben, gazdag vájaszték, olcsó árak

BOSKOVICS TESTVÉREK
szaküzletében Cluj, Str. Regina Maria 15. Telefon 910.

Vásárra jövők
Dohány uca
Siófoki fürdő.
gyezéseket már

épkeretet?
Foch (volt Kos-
6).

csó áron!
2 kötetben 60
30
2 kötetben 48
40
55

Goldér
60
60
30
24
60
60
68
68
68
36
36
36

2 kötet-
72
36
99
80
elő-
ortómentesen.

kereskedés
4. az udvaron

kék
a
icsón
szücsnél
est,
cca 3.

rények
résztére
tor nélkül
Kaphatók: Marko
uj, Calea Regele
telefon 453.

SPORT

AMTE—Universitatea

Cluj-Kolozsvár, május 12. (Az Uj Kelet tud.) Öt mérkőzés szerepel a mai labdarugó programon a nemzeti bajnokságról, melyek közül a legnyitabb az Aradon eldöntésre kerülő Romania—Gloria CFR meccs. Bár a Romania a Ripensia elleni formáját tekintve nem könnyű ellenfele a hazai pályán játszó aradi vasutasoknak, ennek dacára minden erejét igénybevéve kell a kolozsvári csapat küzdjön, hogy a Gloria CFR ellen megállítsa a helyét. A mérkőzést Silviu Sepi (Temesvár) vezeti.

Nagyváradon a NAC a Muressel játszik. Minden bizonyos megerőltetés nélkül szerzi meg a mérkőzés két pontját, esetleg gólarányát is javíthatja. Bíró dr. Ciurel Kolozsvár.

Ploestiben a Tricolor a nagyváradi Crisanat látja vendégül. A mérkőzés eredményének nagy szerepe lehet a bajnok tabella alakulásában, mert ha a Crisana győz, ami nem látszik könnyűnek, megmarad csoportja élén, míg ha kikap, lekerül az első helyről. Kétségtelen, hogy a mérkőzésnek a Crisana a favoritja és csak balszerencse foszthatja meg a győzelemtől. A futballban azonban megjelölések nincsenek kizárva. A mérkőzést Ceauoreanu vezeti.

Brassóban a Kinizsi—Brasovia mérkőzés kerül eldöntésre. Itt is a vendégcsapat győzelmére valószínű. Bíró Oravetz Arad.

A nap ötödik nemzeti bajnoki mérkőzése Kolozsváron lesz az AMTE—Universitatea csapatai között. Az aradi munkás csapat a meglepetések együttese. Lelkesen és önzetlenül kell az U játsszon, hogy a számára olyan fontos két pontot megszerezze. Az aradiak a következő összeállításban játszanak: Tyukodi, Dobos—Tóth, Lingurár—Voreság—Terhes, Tolan—Binder—Magold—Gömör—Pusztay. Az Universitatea a Kinizsi elleni győztes csapatot állítja ki. A mérkőzés délután fél 6-kor kezdődik és azt dr. Morar vezeti.

Ma a Jósika- és a KAC Jubiláris-kupa törvívó-versenye

Cluj-Kolozsvár, május 12. (Az Uj Kelet tud.) Az utóbbi idők gazdag vívóeseményei után ma ismét érdekes vívóverseny lesz Kolozsváron. Reggel 8 órai kezdettel a katolikus gimnázium nagytermében kezdődik a Jósika-kupa, valamint a KAC jubiláris kupájára kiírt törvívóverseny, melyen a vidéken kívül, a KAC és a legerősebb felállítású Hagybör vívógárda is indul. A kupák sorsa a jelek szerint a két kolozsvári egyesület között fog eldőlni.

A magyar profiligában ma a következő mérkőzések kerülnek eldöntésre: Ferencváros—Kispest, Hungária—Budai, Ujpest—Nemzeti, III. ker.—Phöbus, Somogy—Attila és Bocskay—Szeged FC.

Petrozsény. Petrozsényi válogatott—Arad válogatott 3:1 (1:1). Barátságos mérkőzés május 10-én. Az első félidő 11-ik percében 11-es Arad ellen fault miatt, melyet Nemes értékesít 1:0. A 34-ik percen Arad Cucu révén egyenlít. A második félidő 35-ik percében Schulz, a 40-ik percen Péterfy rúgnak gólokat. Acs bíró kifogástalanul bírskodott.

Kispest—Attila megismételt bajnoki mérkőzés 0:0 arányban eldöntetlenül végződött.

REVANSRA HIVTÁK MEG A MAGYAR VALOGATOTT ANGLIÁBA. Budapestről jelentik: Az angol labdarugó szövetség táviratilag revánsmérkőzésre költötte le a magyar válogatottat, mely a meghívást elfogadta. A revánsmérkőzést még ebben az évben megrendezik, valószínűleg Londonban.

כשר vendéglő nyílik Colibitán

850 mtr. magaslati jevegő májustól szeptemberig. Közelebbi Harnik Dávidnál, Bistrița.

Schwartz a Ripenszában marad. Az utóbbi napokban hírek terjedtek el arról, hogy Schwartz, a Ripensia kitűnő csatár-játékosa megválna egyesületétől. A Ripensia kolozsvári mérkőzése alkalmából kérdésünkre Schwartz a leghatározottabban megcáfolta ezeket a híreket és kijelentette, hogy megmarad továbbra is a Ripenszában.

Bulgáriában bevezették a professzionálisizmust. Szófiából jelentik: A bolgár szövetség legutóbbi ülésén megengedte az egyesületeknek, hogy csapataik részére fizetett játékosokat szerződtessenek.

Franciaország készül az 1936-os olimpiára. Párizsból jelentik: Doumergue francia miniszterelnök kihallgatáson fogadta az olimpiai bizottság tagjait s meghallgatta véleményüket a francia sportemberek berlini olimpiai szereplése ügyében.

KÖZGAZDASÁG

Argentina robbantani akar a nemzetközi buzaértekezleten

London, május 12. A nemzetközi buzaértekezleten nem jött létre megállapodás a résztvevők között. Uj bizottságot alakítottak, amely hétfőn megkezdte munkáját. A bizottság is a buzaárak rögzítésével és feljavításának lehetőségével fog foglalkozni.

A lapok értesülései szerint Argentina képviselője szegült ellene a minimális

buzaár megállapítása tervének. Szakkörökben valószínűnek tartják, hogy a dél-amerikai állam amiatt akadékoskodik, hogy hatalmas készletei elhelyezésének lehetővé tétele érdekében nyomást gyakoroljon a többi államokra s ezek a meg egyezés elérése céljából emelni legyenek kénytelenek Argentina kiviteli hányadát.

Feloldódott az esőzések hatása alatt a gazdasági feszültség

Bucuresti—Bukarest, május 12. Manolescu Strunga földművelésügyi alminiszter kijelentette, hogy az utóbbi napokban megindult esőzés bekövetkezése miatt a termékek helyzete jelentősen megjavult. Hogyha az esők a hónap végéig tartanak, a kormány gazdasági bizottsága visszatér és megpróbál enyhíteni a bevezetett tiltó rendelkezéseken. Az alminiszter megnyugtatta a fogyasztó közönséget, hogy elégséges buza fog rendelkezésre állni, sőt még elegendő mennyiségű vetőmag is lesz.

Az esők következtében megjavult vetési helyzet következtében a mezőgazdasági minisztérium intézkedett, hogy a kikötőkben vesztelő hajók egészítsék ki szállítmányukat, hogy elhagyhassák kikötőiket. A gabonakereskedők szövetségének in tervenciójára a mezőgazdasági és ipar és kereskedelmi minisztériumoknál, az illető miniszterek elhatározták, hogy a kormány gazdasági bizottságának mai ülésén proponálni fogják, hogy mines ok a gabonaeport prohibíciójára.

A legélesebb vámháborút váltott ki a japán dumping Anglia részéről

London, május 12. Egész Anglia közvéleménye feszülten figyelte, mi lesz a következménye azoknak a tárgyalásoknak, amelyeket az angol kormány nevében funciman kereskedelmi miniszter folytatott a japán nagykövettel s amelyeknek célja az volt, hogy a japán dumping kereteit úgy vonják meg, hogy Anglia kereskedelmi és ipari érdekeit ne veszélyeztesse a mostani mértékben. A tárgyalások ugylátszik eredménytelenül végződtek, mert Runciman kereskedelmi miniszter bejelentése szerint „az angol kormány arra a végső következtetésre jutott, hogy megegyezésre számítani jogosan többé nem lehet és Nagy-Britannia érdekeinek védelme nem tűr halasztást. A japán nagykövetnek értesítésre adtuk, hogy azok a lépések, amelyeket öfélége kormánya tenni szándékozik, nem fadadnak barátságosan indulatból. A pénzügyminiszter felszólította a tanácsadó bizottságot, hogy jelentését a selyemvámokról sürgősen készítse el. Azonkívül megkeressük a gyarmatokat: állítsanak fel bevételi kontingenseket pamutárura és műselyemre, hogy Anglia visszaszerezhesse régebbi helyzetét ezeken a piacokon. A kormány tudja, hogy a japán verseny nem szorít.

kozik csupán pamutárura és műselyem. Más iparágakra vonatkozóan is mérlegeli a szükséges rendszabályokat. De ugyanakkor kész a japán kormány minden javaslatát gondos mérlegelés tárgyává tenni.”

Kultürember könyvtárából nem hiányozhat

Horrabin:

Mire tanít a gazdasági földrajz?

tanulmánya.

Ára 40.— lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályától az összeg és portó költség (10 lej) előzetes be- küldése mellett.

A Jüdische Rundschau

Németország nagy, kétszer hetenként megjelenő zsidó lapja, amely a zsidó élet minden megnyilatkozásáról kimerítően informálja olvasóit. A

Jüdische Rundschau

a németországi cionista mozgalom lapja. A

Jüdische Rundschau

kétszer hetenként jelenik meg és előfizetési ára negyedévenként Lei 180. Romániából az előfizetési díjak a Banca de Credit Român Cernauti címre küldendők

Tiszta vér — tiszta bőr

Vértisztításra ne használjon kenőcs, félét, hanem tartson alapos kurát Prof. dr. Páter vértisztító teájával. Ügyeljen arra, hogy felnőttek és kisgyermekek részére külön-külön keverék készül. Középiskolai korban levő leányok és fiúk a felnőttek részére összeállított keveréket használják az eredeti csomaghoz mellékel: használati utasítás szerint. Prof. dr. Páter vértisztító teája megszüntet pattanást (Ance vulgarist), bőrsömört, hajótvart, yart, hólyagot, a bőrnagyvek elgennyesedését, fiatalkoruk bőrkiütését, skrofulát, eczemát, erős vér okozta orrvörösséget, bőrvizketegséget. Ezen tea nagybecsült házaszer, melyet családok szívesen ajánlanak. Prof. dr. Páter vértisztító teája meggyeszkhelyeken droguerriákban, gyógyszerárakban azonban kapható. Ahol nem található, ott a gyógyszerész — kifejezett kívánságra — rövid idő alatt eredeti csomagolásban szerzi be ezt a teát. A feltaláló képe és törvényes védett aláírása minden egyes eredeti csomagon látható. Kapható minden gyógyszerárban és droguerriában. Írásbeli rendelkezések levelezőlapon a „Csillag“-ho; címzett kerakati gyógyszerár (Brasó-Brasov, Hosszu u. 5.) címén is in: ézhetők.

Tőzsde

Kolozsvár, május 12. Az árakban várhatóan tovább tart a szilárdulás. A tavaszi vetések ma is gyengén állnak, sőt a zab és az árpa sorsán már nem is segíthet a beálló kevés eső. Buza bányai 558, tengeri 220—280, rozs az Szilágyság 350, zab tartott ab regát 260, Erdélyben 280.

Temesvár, május 12. Buza 530, tengeri 235, árpa 250, zab 250, rozs 370, liszt nagymalmi nullás 8.60, négyes 7.90, közepmalmi nullás 8.40, négyes 7.70 zsákkal ab malom.

Pénzpiac

Bukaresti tőzsde. Zürich 23.30—23.70, Berlin 39.25—40.25, Newyork 98.75—108.75, Lond. 507.50—517.50, Párizs 6.58 és fél—6.63 háromnegyed, Milánó 8.50—870, Prága 4.13, Bécs 3.85, Osló 26.50, Amszterdam 67.40—68.05, Brüsszel 23.35—23.60, Belgrád 2.25—2.50, Varsó 19—19.25, Madrid 13.80, Budapest 29.24, Stockholm 27, Konstantina poly 80.25, Athén 1.05, Kopenhága 23.50.

Zürichi tőzsde. Bukarest 3.08, Amszterdam 208.95, London 25.73, Milánó 26.25, Belgrád 7.00, Wien 73.23, Berlin 121.50, Newyork 307 és fél, Párizs 26.36 egynegyed, Prága 12.84, Varsó 58.30.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Biharfalvi gyógyfürdő. Nincs kedvezmény.

W. J. Odorheiu. Sziveskedjék 20 plusz 5 lej beküldeni, hogy a kért könyvet elküldhessük.

E. M. Zilau. Az említett könyv ügyében sziveskedjék Rosenzweig Anton Cluj, Piața Mihaia Viteazul 37. céghez fordulni.

W. N. Satu Mare. Levélben válaszolunk.

W. K. Bălcești. Az említett közleményt parlamenti tudósításból vetjük — részletek azonban hiányzanak. Nem hiszszük azonban, hogy lényeges módosítás lenne, mímhogy több szó nem esett róla. Bukaresti tuóstonkat megbiztuk a vonatkozó részletek beszerzésére és ha közügy, foglalkozni fogunk vele.

TOLEDO

SZABÓ IMRE legujabb regénye.

A spanyol zsidók visszatelepítése. — Egy zsidó toréador hősi élete és halála. — Toledo a spanyol zsidóság fellegvára. Faladorregény, a könyvplac szencziója Jubileumi kiadás, Ára: 100 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztálya útján. Vidéki képviselők kerestetnek.

Képe

Tei-Aviv, a pal ez előtt hi be egy teljes re. Véglétha nultak at a munkássátrá mentgyarak egész vidéket hatalmas vas pusztai homo Köröskörül és gépeket sz utjuk volt ideig eljuto egyre sürübl uj területtel. de szekerek épületek vert zakkal és az uj városnegy ki.

A hatalmas cők óriás ter kassatrak me letek emelke tünk és hel A munkások

Most nyílt kapui. A szil repültek fel a messzi ország amely mint a uj esodája ne

Ugyiszólván modern kin mely a maga benyomást ká ponáló nagy egyes épülete kusan igazod

A kiállítás lönösen szép Ott, ahol a ümlik a teng romszög nyu tonikus pontó rát a folyó, alkotja. Nyug épített stadio sze nyuló fro közepén a di két nagy utv főbejárat. A park terület é sár jelvénye teve, egy ma oszlopon a le

A bejárat a közepső utvo amphiteatrum oszlopával és lexum betetőz Az egész k megkülönbözt lik. A közeps járat mellett automobilház

Ha Baldwin

London, me nőszövetség lyettes minisz a leszerelés k liának teljes k szerveznie lég kednie, hogy flottával rend lis szomszédj Eden is a k között felszól lódását fejezt angol tervek ra.

Ha nem jö mény — me rad más h A kongresszú dott el, amely kormányak a az elfordulást zérkőzész poli

London, m ben ugy hírl

Képek a tel-avivi kiállitásról

Tel-Aviv, május 12. Néhány hónap pal ezelőtt hirtelen virágzó élet vonult be egy teljesen szikár, pusztai területre. Végláthatatlan tevekaravánok vonultak át a Jarkon folyón. A dolgozók munkássátrakat állítottak fel és a cementgyárak kattogása betöltötte az egész vidéket. Néhány hétre rá már hatalmas vaskonstruációk nőttek ki a pusztai homokból.

Köröskörül sivatag. Az építőanyagot és gépeket szállító szekereknek nehéz utjuk volt a homokos talajon, míg ideig eljutottak. Közben a város is egyre sűrűbb érintkezést keresett az új területtel. A homokos uton közlekedő szekerek nyomán sátrak, házikók, épületek vertek gyökeret. És az új házakkal és az új utakkal egy egészen új városnegyed kontúrjai bontakoztak ki.

A hatalmas, égbenyúló vaskonstruációk óriás termékké egyesültek, a munkássátrak mellett pedig hatalmas épületek emelkedtek. A tevekaravánok eltűntek és helyükbe a traktorok léptek. A munkások száma egyre nőtt.

Most nyitlak meg a Levantevásár kapui. A szíriának éles hangja mellett repültek fel a rakéták és híriül adták a messzi országnak a mű beteljesülését, amely mint a zsidó jelenlét egyik új csodája nőtt ki a földből.

Ugyiszólván egy éjszaka alatt egy modern kirakatváros teremtetődött, mely a maga zárt egészében egységes benyomást kelt. A kiállítás tervét imponáló nagyvonalúság jellemzi. Az egyes épületek stílusosan és harmonikusan igazodnak egymáshoz.

A kiállítás számára ezalkalommal különösen szép helyet választottak ki. Ott, ahol a Jarkon folyó a tengerbe ömlik, a tenger és a folyó közötti háromszög nyújtotta a kedvező architektónikus pontot. A kiállítás keleti határát a folyó, nyugati határát a tenger alkotja. Nyugaton a két évvel ezelőtt épített stadion áll. Délen széles, messze nyúló frontot teremtettek, melynek közepén a diszudvar terül el, ahol a két nagy utvonalt találkozik. Itt van a főbejárat. A diszudvar közepén zöld park terül el, melyből a telavivi város jelvénye emelkedik ki: a repülőteve, egy magas lépcsőszerű cementoszlopon a levegőbe nyulva.

A bejárat korlátaitól látni az egész középső utvonalt és a háttérben az amfiteátrumot, a munka nagy emlékoszlopával és mint az egész komplexum betetőzését, a Palesztina-épületet.

Az egész kirakatváros hét, világosan megkülönböztethető komplexumra oszlik. A középső utvonaltól balra, a főbejárat mellett az Information City, az automobilház és a brit pavillon áll kü-

lönöző melléképületeivel. A középső utvonaltól jobbra a nagy külföldi pavillonok állanak: az olasz, francia, belga és cseh melléképületekkel. Mögöttük van a „Jarkon“-kávéház, ahonnan parzar látkép nyílik a széles, nagy síkságra, mely a judeai hegyekig nyúlik.

Ezeket a részeket nagy keresztut fogja össze a kiállítás területének északi részén. Mögötte, középen áll az amfiteátrum a Palesztina-pavillonnal, mely jobbsarkával a Jewish Agency, a PICA és Tel Aviv város pavillonjait egyesíti. Ettől jobbra terül el a negyedik komplexum, a három lengyel, a bolgár, svéd, svájci és romániai pavillonokkal. Ugyanott van a külföldi cégek másik két nagy épülete és a nők kiállítása.

Tovább menve a stadionba és a Luna parkba érkezőnk.

Visszatérünk az amfiteátrumba, ahol a Palesztina-ház mögött nagy teret találunk, melyet a vendéglő épületének csinos félköre foglal el, széles terraszával. Mig az összes többi pavillonok megtartották a síkságot kifejező vonalvezetést, itt szándékosan eltértek ettől az elvtől, hogy az üdülőhely könnyebb karaktert juttassák kifejezésre. Az első emeleten napfedővel borított hatalmas terrasz néz a tengerre és a strandra. Alatta folyik a Jarkon esendes vize a tenger hullámaiba. A terrasz előtt emelkedik ki Loth feleségének hatalmas szobra, melyet Ben Zwi fiatal szobrász készített. A terrasz től jobbra a Histadruth hatalmas faháza áll. Mellette a telepek kis házai sorakoznak és végül az északi határvonal a mezőgazdasági épületek.

A kiállítás tervét Richard Kauffmann készítette. Ő építette a Palesztina-épületet is. Ma rengeteg ember hullámozik az utakon, a parkban és az épületekben. A világ minden részéből összesereglett zsidók és nemzsidók sürgöngörögnek és csodálják a zsidó alkotó erőt (—)

Emésztési zavarok

Ha Önt étkezések után emésztési zavarok kínozzák, ezen okozója a gyomorsav túltengés lehet. Ezen savképződés irritálja a gyomor érzékeny izmait és a fájdalom minden étkezés után nő. A gyomorsav semlegesítésére legalkalmasabb egy alkalikus só, a **Magnesia Bisurata**. Ezen savellenes szer teljesen ártalmatlan és egy fél kávékanálnyi belőle egy kevés vízzel étkezés után bevéve, azonnal megszünteti a gyomorégést, savanyu szájízt, nyomásokat, felfúvódásokat és egyéb emésztéssel járó kellemetlen jelenségeket. A **Magnesia Bisurata** (törv. védve) minden gyógyszerárban és drogueriában kapható. Ára 75 lej, takarékos, nagyobb formában 110 lej.

Ha nincs általános leszerelés van általános fegyverkezés

Baldwin és Eden fellünették a beszédei. Anglia megerősíti légi védelmét

London, május 12. Az angol nemzeti nőszövetség kongresszusán Baldwin helyettes miniszterelnök azt fejtegette, hogy a leszerelés kilitástalansága miatt Angliának teljes erejével meg kell most már szerveznie légi védelmét s arra kell törekednie, hogy legalább olyan erős légi flottával rendelkezzen, mint kontinentális szomszédja.

Eden is a leszerelés kérdésével foglalkozott felszólalásában. A főpecsétörvényes elmondta, hogy az újabb angol tervek sem találnak elfogadtatásra.

Ha nem jön létre leszerelési egyezmény — mondotta Eden — nem marad más hátra: fegyverkezni kell. A kongresszus határozati javaslatot fogadott el, amelyben figyelmébe ajánlja a kormánynak a szerinte leghelyesebb utat: az elfordulást a kontinentál és az új elzárkózás politikájának folytatását.

Macdonald Genfben London, május 12. Diplomáciai körökben úgy hírlak, hogy Macdonald — a

mennyiben a leszerelési főbizottság ülését május 29-ről későbbi időpontra el nem halasztják — személyesen utazik ezúttal Genfbe, hogy intelmet intézzon a világhoz mielőtt megkezdődnek a konferencia esőjét követő korlátlan fegyverkezési verseny.

Barthou újabb „nem”-je Párizs, május 12. Diplomáciai körökből közölték a sajtóval, hogy Barthou a Hendersonnal folytatott eszmecsere után határozott elutasító álláspontra helyezkedett az új angol javaslatokkal szemben.

London, május 12. A Daily Telegraph a leszerelésről szóló cikkében rámutat arra, hogy Franciaország továbbra is követi a maga útját és ezért nem lehet szó leszerelésről, de még a fegyverkezések korlátozásáról sem. A lap helyesli azt a törekvést, hogy az angol légiflottát a francia légiflotta repülőgéplétszámra egészítsék ki.

A Newyork Herald megállapítani kívánja, hogy ugyanakkor, amidőn Fran-

Meg akarja tartani fogait?

Akkor szem előtt kellene tartania

Szájsav

okozza a fogrothadást!

ODOL FOGKRÉM megtartja fogait, mert a szájsavat leküzd.

Eros alkalikus hatás, habzó és jól illanó esszenciák jellemzik az Odol fogkrémet.

Odol fogkrém nem csak a fogakat tisztítja, hanem inkább kiküszöböli a fogrothadás okát a savak neutralizálása által. Naponta háromszor kellene az Odol fogkrémet használnia mert alkalikus hatása a szájsavat leküzd. Ez a legegyszerűbb és a legmegbízhatóbb módszer a fogaknak egész életre való megtartására.

Az Odol fogkrém alkalikus hatása semlegesíti a szájsavat, amely a fogrothadást okozza. Ezért ajánlják a fogorvosok a világon mindenütt oly melegen az Odol fogkrémet. Szájsav állandó veszély jelent. A szájsav képződését nem lehet megakadályozni. A legtöbb táplálék, főzélék savképző hatású. Az ételmaradékok erjedése is savat termel. Ezekhez a tényezőkhöz járul még a gyomor által termelt savak hatása. Az eredmény az, hogy a fogak állandóan savtartalmu nyálkafürdőben usznak és romlásra vannak ítélve.

Mint minden is az életben, a szép fogak is fáradság jutalmát. Használjon minden étkezés után Odol fogkrémet.

ODOL fogkrém

ciaország nem tesz eleget az Egyesült Államokkal szemben fennálló hadiadósági fizetési kötelezettségének, nyolcvanmillió frankot áldoz új hadirepülőterek létesítésére és további negyvenmillió frankot anyagbeszerzésekre és

a repülőgépgyártás decentralizálására. Ha ezeket az összegeket a pénzügyi nehézségek éveiben ki tudják adni, nem helytálló az a védekezés, hogy a hadiadóssági annuitásokat nem tudják fizetni.

A visszaélésekkel és lopással vádolt Dumitrescu tábornok igazolni igyekszik vagyonának eredetét

Összes ingó és ingatlan javainak felbecslésére kötelezte a tábornokot a vagyonellenőrzési bizottság

Bucuresti-Bukarest, május 12. (Az Uj Kelet tud.) Mint tegnapi számunkban jelentettük, Constantinescu tábornok feljelentést nyújtott be Constantin Dumitrescu tábornok, a csendőrség volt főparancsnoka és vezérfelügyelője ellen, gyanusnak minősítve a tábornok tekintélyes vagyonának eredetét. Constantinescu kérte éppen ezért a bukaresti táblától a csendőrség volt vezérfelügyelője vagyonának revízióját.

A kérésnek megfelelően a bukaresti tábla beidézte ma maga elé Dumitrescu tábornokot, aki ma emlékiratot nyújtott át a tábla mellett működő vagyonellenőrzési bizottságnak. Ebben az emlékiratban Dumitrescu rámutat arra, hogy tízmillió lej kitevő vagyonából hét és félmillió lej felesége tulajdonát képezi. A vagyonrevíziós bizottság nem elégedett meg ezzel az emlékirattal, hanem a feljelentő kérésére kötelezte Dumitrescu tábornokot arra, hogy részletes kimutatást terjesszen be jelenlegi ingó és ingatlan vagyonát alkotó összes javairól, azoknak pontos felbecslése mellett. Mint ismeretes, a feljelentésben Constantinescu tábornok azt állítja, hogy 1928-ban Dumitrescu tábornok egész vagyonát egy vizimár-

lom és öt hektár kiterjedésű földterület alkotta, ezzel szemben az egyik banknál közel hárommillió lejes tartozása volt.

Több mint négyezer politikai elíteltet helyeztek szabadlábra Spanyolországban

Madrid, május 12. Eddig az amnesztia törvény alapján több mint négyezer személy részesült közkegyelemben s került szabadlábra. Az amnesztiaiban részesültek legnagyobb része politikai elítelt Van nek közöttük számosan olyanok, akik a monarchia utolsó éveiben a politikában élénk szerepet játszottak.

— Házasság. Berger Aranka Kolozsvár és Dr. Wechsler Alfréd Galati f. hó 12-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Madách: Ember tragédiája. Propagandakiadás Zichy Mihály képeivel, 90 lej egészvászonban. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portó költség előzetes beküldésével vagy utánvétellel.

szta bőr
znájlon kenőcs.
apos kurát Prof.
ájával. Ügyeljen
kisgyermeknek ré-
ék készül. Közép-
ányok és fiuk a
állított keveréket
somaghoz mellé-
s szerint. Prof.
eája megszüntet
rist), bórsömőt,
ot, a bőrirgívek
lkoruak bőrküité,
erős vér okozta
etegséget. Ezen
szer, melyet csa-
k. Prof. dr. Péter
negyesszékelyeken
zertárakban azon-
n található, ott a
ett kívánságra —
csomagolásban
fetalállo képe és
ása minden egyes
tó. Kapható min-
és drogueriában.
levelezőlapon a
rakati gyógyszer-
sszu u. 5.) címén

le

Az árakban vá-
a szilárdulás. A
geyngén állnak,
rsán már nem is
és eső. Buza bán
-280, rozs ab Szi.
ott ab regát 260.

Buza 530, tenge
50, rozs 370, liszt
60, négyes 7.90,
40, négyes 7.70

Zürich 23.30—
40.25, Newyork
07.50-517.50, Párizs
mnegyed, Milánó
Bécs 3.85, Osló
40—68.05, Brüssz-
lgrád 2.25—2.50,
rid 13.80, Buda-
27, Konstantina
1.05, Kopenhága

arest 3.08, Amsz-
n 25.73, Milánó
ien 73.23, Berlin
s fél, Párizs 26.36
84, Varsó 58.30.

ESZTŐI
TEK

dő. Nincs kedvez-
reskedjék 20 plusz
a kért könyvet el-
ített könyv ügyé-
zweig Anton Cluj,
37. céghez for.
evélben válaszol-

említett közle-
sításból vettük —
szanak. Nem hisz-
nyeges módosítás
zó nem esett róla.
megbizult a vonat-
sére és ha közügy,

EDO

újabb regénye.

atelepítése. — Egy
lete és halála. —
adóság fellegvára.
gyvpiac szenzációja
100 lej. Megren-
nyvosztálya utján-
kerestetnek.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Tovaris

— Jaques Devaj darabjának bemutatója
a kolozsvári Magyar Színházban —

Franciaországban föléledt a régi orosz barátság. Fölélesztette a kampószerkesztés veszedelmét Németország felől. Ami a diplomaták világában, de az országok népei között is történelmi emóciókat ébresztett. Uj nemzetközi szerződések léptek a nyomába, árubojkott, pártok bomlás és átszoportosulása, uccai megmozdulások. Párizsba eljött egy orosz katonai bizottság és a városban olyan lelkesedés lángolt, akárcsak a Bastille lerombolásának évfordulóján.

Mindent elfelejtettek. Elfelejtették, hogy pénzt adtak a szovjet elleni intervenció háború céljaira. Pénzt és katonát, vezérkari tiszteket. Hogy még nem is olyan régen a hugenottaüldözést is megszügyenítő lendülettel üldözték a kommunistákat. A nagyobb veszedelem fátyolt borít a multra és békit. Nemcsak a veszedelem, hanem az üzlet kellemes zsirszaga. Lehet beszélni a bolsevikiekkel! Fizetik a cári adósságokat is, lényeges konverzióval természetesen, a szovjet-üzletek kötelezettségeit pedig prompt teljesítik.

Miért haragudni rájuk?

Politikai és gazdasági realitásoknak a talajából nőtt ki a Tovaris. Francia elmésséggel, óvatos szentimentalizmussal, történelmi anekdotaszűrűséggel megkomponált nagyon érdekes, nagyon élvezetes színmű. Szatirájának éle főképp a francia szocialisták ellen irányult, kevésbé az orosz főúri emigrációs vallási és udvaronci csökevényeit ellen. Egy szocialista képviselő „uri” házában zajlik le az esemény. A cár unokahuga és férje, cári tábornok inkognitóban — mint szobalány és komornyik — éppen abban az időben kerülnek a házába, amikor a képviselő nagy üzletet közvetít a szovjet kereskedelmi képviselő és a Nemzeti Bank között, ahol a cárnak egy milliárdokra rugó letétjét őrzik. A pénz abban a pillanatban felszabadítanak, mikor erre a tábornok-komornyik irásos engedélyt adna. De az ő cárizmushoz és a szent Oroszországhoz fűzött reményei mindenét erősebbek. Nélkülöz és megalázkodók inkább. Mig Gorocsenko, a szovjet megbízott, aki régebben a cári rendszer üldözése előtt ugyancsak Párizsba menekült és hogy megélhessen és tanulhasson, edényit mosott — meggyózi. A tábornok aláírja a cári pénzeket feloldó irást a gyűlölt bolsevik exponensnek.

Az utolsó felvonás páratlan drámaiságú és finomságokkal megcsinált dialógusok során történik ez. Itt mutatkozik a konzervatív és a haladó elemek hazafiságának a különbsége. A cáriak az üdött hazát a kegyes cári intézményekben látják, a mai orosz abban, hogy az ország nepe éhen ne pusztuljon. Ne kelljen lázadni, ne kelljen fegyvergyújtó felfordulnia. A bolsevik, akinek a forradalomban az volt a mondanása, hogy a cári bünség börtönének négy fala közül három felesleges, most tömegemberek életéért reszket.

Kacagó vásár a Terézkörúti színpad

legszenzációsabb kabaré-revüje 20
képben.

Írók: Békeffi László, Nagy Endre,
Vadnai László, Kóváry Gyula, Lőrincz Miklós, Halász Rudolf, Dobó
Iván, Tiszai Márton, Vincze Zsig-
mond és Erdőssy László.

Konferál: **BÉKEFFI
LÁSZLÓ**

Vasár- és ünnepnap délutáni elő-
adások.

Király Színház

BUDAPEST.

Minden este 8 és vasárnap d. u. fél 4 órakor KÁLMÁN IMRE diadalmas operettje

ÖRDÖGLOVAS

az ideji színházi évad legszebb zenéje, legcsodásabb előadása, legnagyobb sikere!!

Békítő tendenciája van a darabnak, ami leginkább a szerelmi jelenetekben domborodik ki. A hercegnő-szobalányba mindenki beleszeret, aki a közelébe jut.

Karácsonyi Ili ugyanis játszotta a hercegnőt. Bele lehetett szeretnie a képviselőnek, a népbiztosnak, a képviselő arszán-fiának. Kicsi operett-díva volt, de ez jól tallált ehhez a szerepéhez. Tompa Béla volt a tábornok. Ügyelt nagyon, nehogy karikatúrát rajzoljon az érdekes alakból, ami kifogástalanul sikerült neki. Minden alakításában újra és újra mutatja, mekkora művész és milyen stílusos. Tóth Elek (a darab rendezője) játszotta a félhülye, pénzéhes szocialista honatyát, Miklóssy Margit a férfihős

képviselőt. Kacagtatóan, pompásan játszottak. A rövid, de drámaiságtól hevíttet cimszerepet Réthely Ödönre osztották ki, aki tempósan, szépen játszott. A többiek apróbb feladatokat kaptak, ezek között Kovács György játéka emelkedett ki. Ugató jelenetét nem lehet felejtetni. Kedvesen, a fejlődés sok örömdetes jelével játszotta a szép Kóds Dodó a képviselő leányát. Izes és humorral teli játékot nyújtott Coppán Flóra a szakácsnő szerepében. Benes Ilona, Stoll Béla, Vass Piri, Antal, Ditrói, Dancsó legjobb tudásuk és igyekezetük szerint illeszkedtek bele a jó előadásba.

A bemutatót fájdalommal mérsékelt számú közönség nézte és tapsolta végt. (sz. i.)

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Vacsora nyolckor. Edna Ferber és Georg Kaufmann nagyszerű színdarabjának filmváltozata, főszerepekben a leghíresebb amerikai sztárok: Jean Harlow, Marie Dressler.

Hétfő 3, 5, 7 és 9 órakor:

Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor:

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:

Rejtélyes hajó. Rendkívül izgalmas kalandorfilm, rendezte és főszerepben: Harry Piel.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Dalol a szívem. Jan Kiepura legújabb slágere, zenéjét szerelte Robert Stolz, a női főszerepben: Marta Eggerth.

Hétfő 3, 5, 7 és 9 órakor:

Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor:

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:

Vacsora nyolckor. Edna Ferber és Georg Kaufmann világhírű színdarabja nyomán készült film, főszerepekben: Jean Harlow, John és Lionel Barrymore, Marie Dressler, Madge Evans, etc.

Pályázati hirdetmény

A nyugati szertartású (neobog) oradeai izr. hitközség kántor-metsző állásra ezennel pályázatot hirdet. 30 év körüli pályázók ajánlataikat a hitközség irodájában (Oradea, Str. Regele Carol 11.) legkésőbb május hó 20-ig nyújtásuk be. Előnyben részesül, akinek bassz-bariton hangja van és az énekkar kiegészítő tagja lehet.

FÉLIX

gyógyfürdő

Oradea mellett

A világ legolcsóbb gyógyfürdője! Csodás hatása természetes hévíz Mindenféle rheumatikus bántalmak és női bajok ellen, csonttörések után páratlan gyógyhatású. Teljes panzió, Lakás, elsődrendű étkezés (diétikus is) és gyógyfürdő.

Május hóban napi 80 lejtől 160-ig
Junius hóban napi 90 lejtől 180-ig
Júl., aug.-ban napi 100 lejtől 220.
Szigoru felügyelet alatt álló első
rendű orth. kóser étterem.
Egész éven át nyitva!

Vasúti kedvezmény (50%)

ebbe a fürdőbe egész éven át érvényes.

Pályázat

A Cluji Izr. Hitközségnek az elhalálozás folytán megüresedett anyakönyvvezető

FŐRABBI

állásra ezennel pályázatot hirdetünk.

Pályázhatnak oly 40 éven aluli rabbi, akiknek valamely rabbiszemináriumtól oklevelük és valamely egyetemről filozófiai doktorátusuk van.

Amennyiben a jelölt nem román állam. polgár, úgy köteles lesz záros határidőn belül a román állampolgárságot megszerezni és a román nyelvet írásban és szóban elsajátítani.

Pályázati határidő f. évi június 15. Ezen időpontig küldhető be a pályázatok hitelesített másolatokkal, fényképpel és curriculum vitae-vel felzerelve a hitközség titkári hivatalához (Cluj), Cal. Regele Ferdinand No. 54.) Költéseket csakis a próbára meghívottaknak térítünk meg.

Cluj, 1934 április 30.

Lax A. Salvator Dr. Fischer József

APRÓ HIRDETÉSEK

Majdnem új mély gyermekkoscsó eladó. Rosenberg, Calea Moșilor 39.

Kétkarikás főzőkemence, jókarban, olcsón eladó. Schwartz, Filipescu 7.

Kóser vegetárius koszt f. hó 15-től t. em. kapható a Familia kóser vegetárius étteremben Unió u. 10., háttul az udvarban, ahol Schwartz Ignác vezetésével az elismert elsőrendű konyha áll a közönség rendelkezésére. Figyelmes, szorgalmas kiszolgálás, mérsékelt árak. Abona előjegyzéseket már elfogad.

Kétszobás komfortos lakás új házban azonnal kiadó. Cal. Traian (v. Árpád ut) 9. szám.

Elsőrangú segédet júniusi belépésre keresek, ki román és német nyelveket is tökéletesen bírja és a kirakatrendezés ért. Szakmabeliek előnyben részesülnek. „Limoileum”, Stecki Adolf Brasov, Str. Regele Carol 34.

Két szoba konyha mellékhelyiségekkel kiadó. Ugyanott elegáns fűszerüzlet és bogdaberendezés olcsón eladó. Értekezhetni 3-5-ig C. Traian 55. A mérszárszékben.

Keresek megbízható izr. árvaleányt, aki a háztartás vezetésében segíthetne. Restaurant „Park” Sătmár.

כשר müteiktó

készítve a rettegő főrabbi felügyelete alatt. Alkalmos minden sajtókészítéshez. Kapható olcsó áron. Legmann Mór Re-teag, jud. Somes.

Erdélyi nagyváros főterén jölnéző üzlettel rendelkező 40 éves izr. fiatalember megköszön, ajánlatokat fényképpel és anyagi megjelölésével „Családi otthon” jelítve a kiadó továbbít. Diszkrétio biztosítva. (Ügynökök kizárva).

Két magánvállalati tisztviselő férjhezmenne. Izr. férfiak 35-50 évig jelentkezhetnek. Alkalmazást is szerezhetünk. Ajánlatokat „Komoly” jelítve a kiadóhivatal továbbít.

Két vagy háromszobás lakást keresek a Fötér közelében földszinten műhelynek megfelelőt. Cim: „Tizian” cinkográfia. P. Mihai Viteazul 37.

Kiadó azonnalra str. Bratianu 21-23. szám alatt a Nationala biztosító székében egy nagyobb és egy kisebb üzlethelyiség uccára nyíló, mely bármely iparüzem, vagy raktár céljára is igen alkalmas.

Olcsó gyermekruha varrónőt keresek hához. Str. Dragalina (Fellegrvári ut) 19. Weiss Siegfriedné.

Elegáns irdaberendezést: 2 íróasztalt karosszékkel, iratszekrényt és garnitúrát jó állapotban megvételre keresünk. Cim a kiadóban.

Nyara!ók részére esinosan butorozott szoba, esetleg konyha használatul azonnalra kiadó. Donáth u. 194. Kozák.

Asszon-
aga az any-
tos gyerme-
köteles fog-
mány a lá-
beljük id-
igazságok,
mert nekik
kák nevelé-
része ugy-
hogy fölül-
nyit beszélt
gyermeket
voina valat
behatásava-
lemi fejlőd-
mert minde-
nult nevelé-
betővé tesz-
is fel tudja
nevelni, de

Minden
vagy: jobb
az életet,
nem tudjuk
guláshoz.
leki szemel-
lakszik elő-
nyak szül-
gyűlöletet i-
resnünk,
amely gyer-
toztassa a
mekpedagóg-
és az ő vé-
gezni mai
helyes neve-
és az újabb
bírodalom i-
talán emel-
vő kulesát.

A gyer-
nelés. Ha
szőr is gyer-
lunk. De t-
keink mind-
későbbi éni-
és gyerme-
olyan hozzá-
ra, mint az
gyermekéve-
A másik

Szintén nem
mek roppa-
lényegről,
is. De hián-
kel számunk-
ket, mi ne-
hát ne gon-
ke „nyitott
örömmel, h-
felvilágosít-
lésséggel re-
a számunk
gyermek „l-

A „lélek”
galom. Ha
mondanunk
határozója
hogy „az m-
szessége, ar-
vonatkozik
gyelés küls-
képesség,
Kifejlődésén

Irma magy

1. E
2. A
3. E
4. J
5. E
6. M
7. M
8. E
emb
Egységár
tim

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

A helyes gyermeknevelés

Irta és előadta a nagyváradi WIZO-ban: Dr. Polacsek Pálné

(Első közlemény)

Asszonyi hivatásunk egyik legfőbb ága az anyaságunk és az ezzel kapcsolatos gyermeknevelés, mellyel minden nő köteles foglalkozni. Szól ez a kis tanulmány a lányoknak is, hogy elég korán beléjük idegződjenek a helyes nevelési igazságok, de szól a nagymamáknak is, mert nekik nagy szerepük van az unokák nevelésében. A nagymamának egy része ugyan meg van győződve arról, hogy fölösleges a nevelés módjáról annyit beszélni, ők is felneveltek X számú gyermeket anélkül, hogy foglalkoztak volna valaminek a helyes, vagy helytelen behatásával a gyermek testi vagy szellemi fejlődésére. Igazuk is van részben, mert minden nőben évezredek óta megtanult nevelési ösztön rejtezik, amely lehetővé teszi, hogy a legprimitívebb anyja is fel tudja nevelni gyermekét. Emberré nevelni, de milyenné?

Minden emberben többé-kevésbé él a vágy: jobbá, tökéletesebbé válni és tenni az életet, — ez a kulturánk alapja. Mi nem tudjuk megtalálni az utat a boldoguláshoz. Legszívesebben behunynánk lelki szemünket ha a világ mai képe tolatkzik elénk. Hogy a ma emberei, „anyák szülőte” ilyen világneműt, gyűlöletet idéztek elő, az szivetpó. Keressünk, kutatunk kell tehát az utat, amely gyermekeink személyében megváltoztassa a világképét. Hivatásos gyermekpedagógusok és orvosokhoz fordulok és az ő véleményüket igyekszem összegyezni mai összefüggésünkön a gyermek helyes neveléséről. Ők figyelő szemmel és az újabban felismert tudatalatti nagy birodalom ismerésével a pszichoanalízissel talán kezükben tartják a boldogabb jövő kulesát.

A gyermek világához hozzáférközni nehéz. Ha mégis megkíséreljük, úgy először is gyermekkori emlékeinkhez fordulunk. De tudnunk kell, hogy az emlékeink mindig meg vannak hamisítva, ha későbbi énnünkkel idézzük elé magunknak és gyermeki-érzékelésünk a világról olyan hozzáférhetetlenné válik számunkra, mint az a nyelv válna, amelyet kora gyermekeink óta nem hallunk többé. A másik mód a gyermek kikérdezése szintén nem vezet eredményre. A gyermek roppant hallgató, nem beszél a lényegről, ha egyébként mégoly beszédes is. De hiányoznak a szavai is, amelyekkel számunkra érthetővé tennék lényüket, mi nem értjük az ő beszédüket. Tehát ne gondoljuk, hogy gyermekeink lelke „nyitott könyv” előttünk és fogadjuk örömmel, hálával a nagyjaink ezirányú felvilágosításait, akik zseniális megfigyelésükkel reflektor szerűen vetítenek fényt a számunkra ismeretlen birodalomba, a gyermek „lelkébe”!

A „lélek” — tulajdonképpen gyűjtő fogalom. Ha definiálni akarjuk, azt kell mondanunk, amit az electromosság meghatározója mond az electromosságról: hogy „az mindazon tulajdonságok összessége, amelyeket ismerünk róla”, u. e. vonatkozik a lélekre is. A látás, a felfigyelés külső ingerekre, az ijedsére való képesség, amely képességek lassankénti kifejlődésének ideje a gyermek-pszichol-

gusok megfigyelései alapján kb. ismeretesek a lélek első megnyilvánulásai. E megnyilvánulások hajtó ereje az ösztön (Trieb), amely az élvezeti okok (Lustprinzipien) megszerzésére ösztökéli. Nyilvánvaló, hogy a riktó és gurgulyázó hangok, — u. n. gógicselés, — a jóérzetből fakadnak. Mintegy jelzi: itt vagyok, jól érzem magamat, sőt a kiáltozásom is jól esik. Nemtetszését keserves, sőt haragos sirással adja tudtúl. A kicsi minden törekvése természetesen, hogy élvezzen. Erre egész testfelülete szolgál neki. A bőrfelület által közvetített ingerek, a szopás és a telt gyomor érzése, is élvezet tel tölti el.

Ezt figyelembe véve nyilvánvalóvá válik, hogy naivitás az a még mindig nem eléggé megszünt hit, hogy a csecsemő unatkozik, tehát csörgő, sip, dob lármával, színekkel kell elkápráztatni. Mind ez csak fölöslegesen felizgatja a kicsit. A rázás, ringatás feleslegessége úgy hiszem ma már eléggé átment a köztudatba. Ennek keresztülviteléhez persze szükséges bizonyos elhatározott szilárdság a szülő részéről, és pedig mindjárt kezdetben, ami tapasztalatból tudom, nem kis feladatot egy újdonsült anyának. De ha ragaszkodunk ahhoz, hogy az újszülött etetés és tisztátevés ideje kivételével ágyában legyen, egy-egy éjszaka árán sorozatos éjszakák és nappalok nyugalmat vásároltuk meg magunk és gyermekünk részére. Legyünk tisztában vele, hogy a rázás legrövidebb idő alatt látványos szükségletű lesz a csecsemőnek, ami ekkor már kívánt ingerré válik csak hosszabb küzdelem árán vonható meg tőle.

Hogy a gyermek hogyan képes megtanulni a járás, beszéd tudományát és még sok mindent, annak egyik oka sok ezer éven át megtanult, átöröklött képesség, a másik oka pedig Freud megállapítása óta szintén nem kétséges előttünk. A gyermek szereti az őt nevelő személyt, aki hamarosan föféléte boldogságának. Az imádott lényt pedig önkénytelenül utánozza. Megfigyelhetjük, hogy a gyermek és szülő vagy apóloja közti kapcsolat az embernél sokkal szorosabb mint az állatvilágban látható. Gondoljunk csak meg: Az újszülött magával teljesen tehetetlen, ha magára volna utalva, megfagyna, éhen halna, lezuhanna vagy más éféle történne vele. Ha ezzel szemben a tojásból éppen kibújt csirkét, vagy néhány napos csikót nézzük, látjuk, hogy ezek rögtön önállóan szaladgálnak, bár anyjuk szemmel tartja őket egyelőre, de rövid idő alatt ezek feleslegessé válik. A mi gyermekeink sok sok évig reánk vannak utalva, ez ébreszti fel bennünk azt az ösztönös érzést, amelyet tudásunk mai állása mellett revidiálnj kell, hogy a gyermekeink a mi tulajdonaink, akiket oly hosszan és intenzíven kell nevelnünk amennyire csak lehetséges. A gyermek minden érzelme bypoláris. Ugy képzeltük talán el valamely érzelmét, mint a chaos, melyben ha részeire bontják, minden fellelhető. Szeretet mellett a gyűlölet, valaminek a megkínánása mellett az attól való félelem egymást fölváltva vagy akár egyidőben uralkodnak a gyermek érzelmein. Freud ezt a tulajdonságot ambivalenciának nevezi. Gyakori tünet például, hogy a kicsi miközben gyengéden simogatja anyját, hirtelen rá vág öklével és pedig szemmel látható gyűlölettel. Vagy beévezett babáját földhöz csapja. Ezt a tulajdonságot rombolási ösztönnek nevezték. De fordítsuk csak meg a rombolási törekvést az ellenpólusára, ez nem más mint gyöngédségi szükséglet. Ez a gyakran megfigyelhető viselkedése is bizonyítja a gyermek egyidőben ellentétes érzelmi beállítottságát: az ambivalenciát. Ne gondoljuk, hogy mi felnőttek mentesek volnánk a bypoláris vagy is ellentétes érzelmei egyidőben való jelentkezésétől, csak hogy társadalmunkban érvényes jó és rossz tudatában elnyomjuk és így tudatalattivá tesszük az érzelmei másik oldalát. Ezt bizonyítja a kulturánkat megelőző embertypus, például a homéri hősök jelleme, akiknél világosan egymás mellett találjuk a bátorság és félelem, a megbánás és dac megnyilvánulásait.

Milyen irányelvet kell szem előtt tartanunk gyermekeink jellemének fejlesztésénél? Adler a nagy individuálszülőgus, aki felbecsülhetetlen értékű megvilágítója a léleknek, mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy az ember lelki élete nem meglévő, hanem alakuló. Ahogy minden organizmus tökéletesedés felé törekszik, úgy a lelkiélet is azt az utat keresi, amely az emberi közösséghez és nemekhez való viszonyát megkönnyíti. A célhoz vezető ut lehet jól és lehet rosszul megválasztva, tökéletes nem lehet. Mi csak törekedhetünk ama cél elérésére, amely az emberi közösséget leginkább szolgálja. Amit jónak nevezünk az jó a közösség szempontjából, a „szép” és „rossz” fogalma is ilyen szempontból alakult ki. Látjuk tehát milyen mélyen gyökeredzik a közösség eszméje a nyelvben és gondolatban. Így az egyed vagy tömeg kifejezési formája elárulja a közösséghez való beállítottságot. Pld. ha valaki azt mondja loptam, gyilkoltam,

úgy világosan kifejezte tettének a társadalomhoz való viszonyát. Ebből a keretből senki sem vonhatja ki magát. Aki nem érzi magát a közösség részének, az ellentétbe kerül vele. Nem elég, ha csak az előnyét fogadjuk el a közösségnek, a kulturát, hanem vállalnunk kell a vele való kapcsolatokat minden téren. Ebből következik, hogy amit társadalomnak nevezünk, az mi magunk is vagyunk. A nehézségek legyőzését feladatunk kell kitűznünk, ehhez aktív optimizmus kell. A fejlődés bordozói mindig aktív optimizmussal voltak és vannak átitatva. Akiből hiányzik vagy kiveszett ez a derűs bátorság, az soha sincs a helyén, nem vesz részt a fejlődésben, nem érzi az örömet a céltudatos munkának. Tehát az individuálszülőgus szemléletével azt a végkövetkeztetést vonhatjuk le: Embernek lenni annyit, mint az egészsnek, — az egész társadalomnak a része lenni, magát az egészsnek részül érezni. Sokan még mindig eltévesztik az utat, de aki egyszer áttekintette az összefüggést az mindig az összesség javáért, elretöréséért fog dolgozni!

(Folytatjuk.)

Ussischkinnél, otthon

A szombat délután ünnepélyes hangulata borul Jeruzsálem uccáira. A szentfalnál eltöltött délelőtt után, — hol az imádkozó tömeg hangos zokogása fájon hasított szívembe — üdítőleg hat a vig-ság és öröm megnyilvánulása. A fiatal-ság hangos énekszóval csoportokban járja be az uccákat. Vidám gondtalan kacajuk betölt mindent. Szemeikben az öröm ragyogása, tartásuk bátor, deleg. A munkában eltöltött 6 nap ragyogósságot, erőt ad testüknek, lelküknek. Palesztinában mindenki boldog, nem találtam ott-tartózkodásom alatt egyetlen embert, aki ne volna megelégedett.

Abból a sok örömteljes meglepetésből, amit Palesztina nyújtott nekem, egyik legjelentősebb az Emek. Tanubizonyossága annak, hogy minden csak rajtunk múlik. Gyönyörű virágzó zsidó föld. Le kellett szállanom az autóból, hogy megérintsem és megtapintsam azokat a szent és drága rögöket. Szegény apáink, nekik elég volt egy marék föld a fejük alá ebből a földből és mi van nekünk és mi lehetne nekünk ha Ti is ugy akartátok volna? Halálvölgyének hívták ezt a mocsaras, terméketlen részt és most az Életvölgye. A mi filléreinkből, abból amit a perselybe adunk és amiért a fiata-ságunk oly törhetetlen erővel megy havonta házról-házra és sokszor, igen sokszor megbánva és megszegényítve jön el. A chalucának szárai egészségüket és életüket adták oda — és most a kövér és barna rögök omlósan mosolyognak felénk, vagy ragyogó zölden virítanak. Az egész világon nincs olyan szép zöld szín, mint Erec Jiszráélben. A természet külön-ön örömmel festette meg oly leirhatatlanul szépen.

Szombat délután van és, hogy az örö-möm teljes legyen — hivatalosak va-gyunk Ussischkinnél. Harman megyünk: Handler Elza, dr. Dohány Sándorné és én. Derűs, kedves kék szemek néznek mo-solyogva és megerőtötesembe kerül, hogy ne mondjam: „Üss az asztalra, kiba-ly mindig és mindenhol: földet a zsi-dók lábai alá. Mert még mindig kiabálni és asztalt csapkodni kell.”

A hangulatos, szerény és finom ebéd-lőben uszonára teritettek. Felesége, leány-a és menyé barátságosan invitálnak. Kérdéseket tesz fel mindenről, tud és minden érdekli. Politikáról lévén szó, megkérdi, hogy én milyen politikát val-lak. K. K. L.-politikát, felelem én. Cso-dálkozva néz, szinte ijedten: ez talán egy-azabb politikai hitvallás ráadásul a sok-ra? „Sok-sok pénzt akarok öszeszedni, hogy földünk legyen, mert nem vagyok megelégedve azzal, ami van, ez kevés és milyen rengeteg van még, amit meg kell vásárolnunk. Wozu Politik?” Elkomo-lyodva néz reám, azután összenéznek a feleségével.

Mindegyikünkhöz kedves, barátságos és amikor dicsékedve felmutatjuk, hogy Erdély eddig ennyi és ennyi lejt hozott fel, azt mondja: „Ha az fontban volna...”

Kissé, — hogy a leghelyesebb kifeje-zést használjam, — leforrázva éreztek magunkat, — de igazat adtunk neki. Mi az a két millió lej, amit nagy harcok árán esetleg sikerülni fog felhozunk, ahhoz képest, amit adunk kellene — sa-ját magunkért és magunknak. Még egy barátságos, kedves félóra és megelégedet-ten távozzunk.

Kohn Mártonné.

WIZO-HIREK

Wizo-Dienst Nagyváradon. Május 2-án szerdán d. u. a Wizo rendes heti diens-tjén dr. Markovitsné beszélt a Wizo és az alapok harmónikus, hasznos együttműkö-déséről, utána Halmos Mórné a zsidó faluról tartott sikerült felolvasást, köz-ben ismertette a cionizmus A. B. C.-jét is.

A dési Young-Wizo április 29-én jól sikerült ismerkedési foglalt-délutánt rendezett a héber óvoda helyiségeiben, melyre az összes cionista ifjusági szerve-zeteket meghívta. A bevétel a héber óvoda és K. K. L. javára lett fordítva.

A kolozsvári Wizo nagyszabású zene-estre készül. Junius 5-én nagyszabásúan ígérkező zeneestet rendez a kolozsvári Wizo. Az előkészületek már megkezdőd-tek. A zeneest műsora egészen újszerű és igen nivós lesz.

Thomas Mann: Jakob, Jakob, a bibliai ósáta, az 6-testamentumnak e rejtélyes és bonyolult alakja áll Thomas Mann új remekművének középpontjában. A ravasz üzietember, aki tál lencsért vásárolja meg az elsőszülöttség jogát s furfangos cselrel csalja ki atyja áldását a tiszte-letreméltó patriárka, aki tizenkét fiúnak ad életet s legendás gazdagságra tesz szert, az álomlátó költő, az égi lajtorja álmának álmodója egyesül ebben a cso-dálatos figurában. A legnagyobb német író új könyve eddigi össz munkásságának koronája. A hatalmas könyv 400 oldalon, gyönyörű vászonkötésben 144 lej az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portéköltség (10 lej) beküldése mellett, vagy utánvétellel.

Az öntudatos zsidó meg-váltsa a

Sékelt,

mely a zsidó egység és a nagy népközösséghez való tartozás szimbóluma.

A ZSIDÓ ASSZONYT kiadja az erdélyi WIZO temesvári központja, Piata Asanesti 4.

Irma Singer meséi magyar fordításban

1. Hulló csillagok.
2. A prágai zsidó temető.
3. Hova vezette a Halál Eszter királynőt?
4. József utazása.
5. Barkochba.
6. Mese a sok lángocskáról.
7. Mese a Cion-szeretetről.
8. Hova vitette a Gólem a beteg embereket?

Egységár Lei 3. Megrendelhető a Wizo timisoarai központjánál.

Külföldi krónika

*

Egy névtelen „nemzsidó“ fejedelmi pénzádománya a száműzött német zsidók alapjára. Néhány nappal ezelőtt egy jó sebb londoni ur. nemzsidó kereste fel a Central British Fund German Jewish (Központi Brit Alap Német Zsidók Számára) irodáját és az iránt érdeklődött, miképpen működik ez az alap, és hova fordítják a befolyt tekintélyes összegeket. Stephany titkár ismertette az alap szervezetét és működését és a segélyek hovatartozását. Az előkelő angol ur annyira meg volt hatva az adminisztráció tökéletességétől és gazdaságos kezelésétől, hogy azonnal csekk könyvét vette elő és egy tizezer fontról (5.500.000 lej) szóló adományt nyújtott át a titkárnak azzal a kéréssel, hogy nevét titokban ki vanja tartatni. A Central Fund ez évi gyűjtése 133.762 fontot (kb. 730.000.000) tesz ki. A pénzeket a londoni Rothschild bankház kezeli. Érdekes és megható a felhívás, amelyet a Central Fund az angol zsidósághoz intéz: „Az Egyesült Királyságban harmincezer olyan név van, amelyek az adományozó listán kellene szerepelniök. Mi nem kutatjuk, hogy ön szerepel-e a listán? Ön jobban tudja ezt. Ha nem szerepelt, akkor ön nemcsak a szabadságot és reményt tagadja meg zsidó testvéreitől, — hanem eltűri, hogy nevet szemrehányással lehessen illetni. Nem jelent ez semmit sem Önre nézve? Akár adott a múlt évben, akár nem, adjon most. És bár milyen szempont vezeti Önt az adományozásra, legyen bőkezű.“

Egy angol zsidó lapvallalat mult évi mérlege. Az Odhams Press Limited egy zsidók által finanszírozott lapvallalat most tette közzé mult évi mérlegét. A vállalat igazgatója, J. S. Elías büszkén jelentette, hogy a vállalat prosperitása egyre emelkedő. A mult évi tiszta nyeresége 332.464 font (182.848.600 lej) az előző évi 292.197 fonttal szemben. A vállalat negy és fél milliárd lej forgalmat esinált az 1933-ik évben. Tiszteletdíjakban és fizetéseiben két millió fontot, vagyis egy milliárd százmillió lejt fizetett ki. Elfogyasztott 132.000 tonna papírost, amely kizárólag Nagy-Britanniában gyártott. A vállalat sok igen népszerű lapjai közül a kontinensen, de az egész világos is jól ismertek: a Daily Herald, amelyből naponta két millió példányt adnak el, a The People, vasárnap megjelenő néplap amely 2.500.000 példányban jelenik meg, a John Bull, hetilap, amelyből több mint másfél millió fogy el.

Német atrocitások. A rajnavideki Krefeld város telefonkönyvének címlapján a következő hirdetés látható: „A jelen pillanat parancsa: Teremtsetek munkaalkalmat és vásároljatok Wanderer, Röhr és Hanomag automobiloikat. Tekintsétek meg az új modelleket kiállításainkon. Zsidóknak tilos a látogatás.“ — Mainz városa kizárta a marha vásártérrel az összes zsidó kereskedőket. — A híres jeni optikai cég Zeiss, a náciak pergő tüzébe

került. Bár a cég tiszta árja, azonban sok zsidó vevőjük révén, nem bojkottálták a zsidókat. A német sajtó erősen támadta a céget, filozemitizmussal vádolván és ezen vádjukat konkrét okkal támasztják alá: a Zeiss cég egy zsidó cégtől vásárolja a ceruzákat. — Oldenburg tartomány kormányja elutasította a chalucoknak ama kérelmét, hogy a tartományban levő nagyobb uradalmakban földművelői és keréskedői kiképzést nyerhessenek, annak dacára, hogy ezek akarták, hogy kiképzésük befejezése után azonnal Palesztinába vándoroljanak. — A Burnsteinban (Franciaország) két héttel ezelőtt lefolyt tavaszi nagyvásár teljesen „zsidómentes“ volt két okból: Első sorban azért, mert a helyi zsidók már régen elmenekültek, második sorban pedig azért, mert a vásár tartására megtiltották zsidó belépését a városba. — Hiltpolstein faluban a falu nevet jelző tábla alatt a következő szövegű figyelmeztetés olvasható: „Hiltpolsteinben zsidók nem kívánatosak.“ — Nürnbergben, valamint egész Délnémetországban a következő szövegű röpecédulák száz ezrei hirdették a Stürmer című havi lap májusi számának tartalmát: „Egy szegyeteljes okmány. Egy titok felfedezése. Zsidó gyilkossági merénylet, leleplezése. Merénylet a nemzsidó emberiség ellen. — Rituális gyilkosság gyanúja. A Stürmer harca a zsidóság ellen. Zsidó tömeggyilkosság és vérfürdők. A zsidó titkos törvény. A nemzsidó nem ember, hanem egy vadállat. Rituális gyilkosság az elmult huszvetkor, miképpen használják fel a keresztény vért? Zsidó gyilkossági merénylet Miklós cár ellen. — Zsidó gyilkossági merénylet Hitler Adolf ellen.“

Basch Viktor, az emberi jogok harcosa visszavonul. Basch Viktor, a kiváló tudós és politikus, 27 éven át a párizsi egyetem tanára, elérvén a korhatárt, bejelentette, hogy visszavonul, mert helyet akar adni a fiataloknak. Ez alkalomból tanártársai és volt tanítványai bankettet rendeztek tiszteletére az Institut des Beaux Arts-ban a párizsi egyetem rektorának emlékeire. A beszédeknek, amelyek Basch kiváló érdemeit méltatták, se vége se hossza nem volt. A beszélők között volt a francia közoktatásügyi miniszter és M. Delacroix, a fakultás dékánja. Basch, aki származására nézve magyar zsidó, egész fiatal korában érkezett Párizsba és itt nemzetközi nevet szerzett magának nemcsak akadémiai és irodalmi működésével, hanem esztétikai és humanisztikus tanulmányival és az igazságot való tántoríthatatlan harcával. A Dreyfus-ügyben hathatós támogatója volt az igazság felderítésének. A legújabb időkben az Emberi Jogok Ligája elnökeként választotta és ezen minőségében erős küzdelmet folytatott az igazságot minden országban. A zsidó ügyekért állandóan lelkesedett és minden zsidó mozgalomban tevékeny részt vett. A Hitler-üldözés idejében tartott tüzes tiltakozási beszédei nagyban hozzájárultak a francia nemzetnek az üldözött zsidók iránti részvételének felkeltéséhez.

Amerikában betiltották az „Ezüst Ingesek“ lapját. Jersey Cityben kilencven napi elzárásra ítélték egy La Croix nevű embert, aki az Uj Németország Barátainak és az Ezüst Ingesek tagja volt, idegen vagyon megrongálása miatt, amit azáltal követett el, hogy antiszemita röpecédulákat ragasztott zsidó üzletek kizárólag ablakaira. A per tárgyalásán több nácivezér jelent meg, azonban ezeket kiutasította az elnök. Kiderült, hogy az antiszemita „ragasztók“ Németországból jöttek. A börtök, melyben La Croix a röpecédulákat tartogatta, Németországban lett feladva. — A mult évi augusztus elsején díctelenül kimult Amerikas Deutsche Post című antiszemita propaganda-újságnak egyik szerkesztője, aki mint tanu volt beidéztve, azt vallotta, hogy La Croix a náci kormány hivatalos fizetett ügynöke volt Uj Jersey államban. — A Gallahad Press nevű lapvallalat, a Liberation (Felszabadulás) című lap kiadója (az Ezüst Ingesek hivatalos orgánuma) hitelezőinek nyomása alatt csődöt jelentett meg, minek alapján a lap beszüntette működését. — Newyork állam szenátusa az elmult héten két törvényjavaslatot nyújtott be a náci-propaganda ellen. A javaslat szerint bünetendő kihágásnak tekintendő minden olyan alakulat létesítése, amely meg-

Ez a szerény doboz

a modern kozmetika csodáját zárja magába a

CHAT NOIR PUDER-T

Eddig a finom toaletszereket csakis a gazdag nők vásárolták meg. Ma bárki megszerezhet egy kitűnő pudert csekély anyagi áldozattal. Chat Noir ez a puder. Bársonysimává teszi arcbőrét és egyuttal légies illattal is megillatosítja... Tegyen egy próbát és egyszerűen el lesz bájolva!

Chat Noir PUDER

EGY DOBOZ 20 LEI

Óriási idegenforgalom és nagy üzletkötések a Budapesti Nemzetközi Vásár első kilenc napjának mérlegén

(Budapesti tudósítónk május 12-i sürgönyjelentése)

Vasárnap és hétfő, május 13-ka és 14-ke az ez évi Budapesti Nemzetközi Vásár két utolsó napja. Rengeteg ember fordult meg a vásáron az első 9 nap alatt. A statisztika meglepő nagy számokat mutat adatairól már tegnap beszámoltunk. Ma az eddig elért üzleti eredményekről számolt be a vásár vezetősége. Voltaképpen csak ez a jelentés adott képet a kiváló laikus közönségnek arról, milyen átfogó, kontinensre kiterjedő propagandát jelent és milyen óriási nemzetközi üzletkötési lehetőségeket kínál a most folyamatban lévő Budapesti Nemzetközi Vásár. Röviden néhány adatot mi is megemlítünk: eddig közel 20.000 külföldi érkezett a vásárra. 34 ország kereskedői, gyárosai és iparosai szerepelnek ebben a kimutatásban.

Bevásárlók érkeztek Haytiból, Ausztráliából, Chiléből, Indiából, az Egyesült Államok legkülönbözőbb nagyvárosaiból. Különvonatok érkeztek kereskedőkkel Angliából, Olasz, Török-, Lengyel- és Németországból. Külön hajókkal érkeztek a bolgárok és természetesen ezerszám a közelebbiek országok lakosai.

Ezzel a hatalmas idegenforgalommal arányos a vásáron kötött export-üzlet forgalma. Az exporttétel közt szerepelnek áruk, amelyek Mel-

gyárosnak, mire ez bírósági uton követte Haies-től az okozott károk megtérítését. A bíróság elutasította keresetével az osztrák gyáros képviselőjét azzal, hogyha valaki egy osztrák gyárból rendel árut, az joggal felteheti, hogy osztrák és nem német árut kap. Műtan a gyár tudta, hogy a számszámok német gyártmányok, kötelessége lett volna feltüntetni az osztrák eredetét.

Burnebe, Haifába, Limába, Helsinkibe, a Fokföldre, Perzsiába, Newyorkba és Csikágóba kerültek és hatalmas tételekkel szerepelnek olyan üzletkötések, amelyek hivatottak Magyarországnak a szomszédos államok felé irányuló gazdasági forgalmát kiépíteni.

Már csak két napig áll a vásár, de Budapest még ettől a két naptól is igen nagy eredményeket vár. A magyar vidékről vasárnap 10 vasárnapot érkeznek. Ezek közönsége azonban még ugyanaznap este kénytelen visszautazni. Epp ezért

változatlanul nagy az érdeklődés a vásárigazolványok iránt, amelyekkel a külföldi és belföldi közönség május 14-nek déli órájáig érkezhetik Budapestre azzal, hogy május 22-nek éjjeléig veheti igénybe a vásár által a visszautazásra is nyújtott 50 százalékos utazási kedvezményt.

A vásárigazolvánnyal Budapestre érkező egyes utasok száma még állandóan növekszik. De Budapest felkészült ily nagy tömegek befogadására. A város idegenforgalmi hivatala minden érkezőt a leggyorsabban ellát megfelelő olcsó lakással és a főváros minden szerve azon fáradozik, hogy az idegenből érkezett vendégek kevés pénzen is jól éljenek Budapesten.

Szerezzen butoraink minőségéről információt vevőinktől!

Ezek címjegyzékét készséggel elküldjük!

Székely & Réti

Butorgyár Rt.-től, Targu-Mures.
Fiókok: Bucuresti—Brasov

Zsidó j

Str. Gen. Filip

Insp

14-én, hétfőn

— Tüz a perillaj anyagragyulladt a bárhol mintegy anyag volt lermosó munkássajtotta, hogy ho oitóság teljes csak kevés do tekintélyesen oka sem a kár állapítva. As vezette.

— Karambo Berlinből jele rán egy befutó kisiklott. Hat szerencsétlenség

— Hajsza a donból jelentik ban ismét gya miatt a rendő rendezett. Szár — A kollekt Párizsból jele dást intéz a S vizsgálatot fo bizottság ellen látják el tiszt a lap szerint 10 volt jelen. Jour — komo jel arra vall, szik megállapít getési pénzek

— Orvosi h fődj utjáról rendelését P Széchenyi tér) gyógyszerár: Rendel: 10—12

— A vihar ról a brailai tik: A vil több hajót. A mely gaboná badult és a k ra és uszó da zelőszemélyze keltett. A V sűrűlésekt sz nem esett kár

— Megjelent Most hagyta (volt Az U Szemlé májusi a zsidóság és teljesben újsz tárgyaló cikk ugyanarra a n előbbi számok májusi szám t vetkező cikke harcok mögött palesztinai ne üveggyöly. (N zsidó munkáso (Judex), Ango Sándor). A K ber Eine Jüdi land c. könyvé Szemle és vált hegyről rovat állításu, két s folyóiratot. A előfizetési ára hető a kiadóh 65. szám.

Szoba Csal

Str. Memorand Str. Filipescu Str. Saguna 1

doboz

HIREK

Zsidó jogvédő iroda:

Str. Gen. Filipescu (Szentlélek u.) 1/a.
Inspekciós ügyvéd:
14-én, hétfőn 12-2-ig: Dr. Krausz Zs.

— Tüz a petrosani bányatársulat petrilai anyagraktárában. Szerda éjjel ki- gyulladt a bányatársaság anyagraktára, ahol mintegy négy millió értékű különféle anyag volt leraktározva. A tüzet a szén- mosó munkássága nehéz munka után el- oltotta, úgy hogy mire a petrosényi tűz oltóság teljes felkészültséggel kiérkezett, csak kevés dolguk akadt. A kár így is tekintélyesen nagy. Egyelőre sem a tűz oka sem a kár nagysága nem lett meg- állapítva. A csendőrség a nyomozást be- vezette.

— Karambol a lipesei pályaudvaron. Berlinből jelentik: Lipese főpályaudvar- an egy befutó személyvonat két kocsija kiejtett. Hat sebesültje van a vasuti szerencsétlenségnek.

— Hajza az emberrablók után. Lon- donból jelentik: Los Angelesben az ujab- ban ismét gyakorivá vált emberrablások miatt a rendőrség nagyarányú razzitát rendezett. Számos letartóztatás történt.

— A kollégális parlamenti bizottság... Párizsból jelentik: A Le Jour és a ta- madást intéző a Staviszky-botrány ügyében vizsgáló bizottság ellen, amelynek tagjai hanyagul látják el tisztüket. A legutóbbi ülésen a lap szerint 44 bizottsági tag közül 8- 10 volt jelen. A munkálatok — írja a Le Jour — komolytalanul folynak. Minden jel arra vall, hogy a bizottság nem igyek- szik megállapítani azt, kik kaptak veszte getési pénzeket a bőkezű Staviszkitól.

— Orvosi hír. Dr. Fried Emanuel külföldi utjáról visszatérve, belgyógyászati rendelését Piata Mihai Viteazul (volt Széchenyi tér) 23. szám alatt, a Hygiea gyógyszerházzal szemben, megkezdte. Rendel: 10-12, 3-6.

— A vihar hajókat tépett le láncak- ról a brailai kikötőben. Braílából jelen- tik: A vihar eltépett láncaitól több hajót. A jugoszláv Vonador közös maly gabonával rakódott meg, elszá- badult és a közelben levő vonatúthajók ra és uszó darukra futott, amelyek ke- zeltszemélyzet között nagy pánikot kel- tett. A Vonador szintén súlyosabb sérülésekt szenvedett, emberéletben nem esett kár.

— Megjelent a Zsidó Ut májusi száma. Most hagyta el a sajtót a Zsidó Ut (volt Az Ut) Társadalomtudományi Szemle májusi száma. A lap ehavi száma a zsidóság és a zsidókérdés problémáit teljesen újszerű és tudományos módon tárgyaló cikkeivel joggal számíthat ugyanarra a nagy érdeklődésre, amely az előbbi számok iránt megnyilvánult. A májusi szám tartalmából kiemeljük a kö- vetkező cikkeket: Ami a cionista párt, harcok mögött van (Szigeti Péter), Az új palesztinai nevelés (Salamon Ottó), A úveggyolyó. (Novella, Emma Lewin), A zsidó munkásszótly harcának adottságai (Judex), Angol álom Angoláról (Moreno Sándor). A Könyvekről rovat Lili Kör- ber Eime Jüdin erlebt das neue Deutsch- land c. könyvét tárgyalja meg. Gazdag Szemle és változatos Jegyzetek, meg Toll- hegyről rovat egészítik ki az izléses ki- állítású, két színyomatu fedőlappal bíró folyóiratot. A havonta megjelenő lap előfizetési ára félévre 10 lej, megrendel- hető a kiadóhivatálnál: Cluj, Mar. Foch 65. szám.

Szobafestő!
Csak Gratz-ot!
Telefon 7-49

Str. Memoranduui 20.
Str. Filipescu 15.
Str. Saguna 16.
Féregirtás biztos hatással

— Székelési zavarok, vastagbélhurut, puffadtság, félelemérzés, bódultság, mig- rén és általános rosszullét esetén a rend- kívül enyhén ható természetes „Ferenc József“ keserűvíz a gyomor és a bélszatórna tartalmát gyorsan kiűriti, a bélmirigyek működését élénkíti, a vér- keringést előmozdítja s tartós megköny- nyebbülést szerez. Gyomor- és bélspecia- listák a Ferenc József vizet, úgy férfiak- nál, mint nőknél és gyermekeknel teljes eredménnyel alkalmazzák.

— A tavaszi szőrmedviát. A tavaszi- nyári divat, mint a párizsi, londoni és newyorki divatlevelekből köztudomású, az idén az elegáns öltözködés leglényege- sebb kellékévé léptette elő a szőrmed- Schmidt szűcs (Budapest, Párizsi ucca 3. szám.) nevet most éppen olyan gyak- ran halljuk, mint hallottuk a téli, úgy- nevezett nagyszőzében. Az arisztokrá- cia, művészvilág és polgárság legkénye- sebb igényű hölgyei, akik a Schmidt nevet márkává tették, ismét szorgalmas- san felkeresik a Párizsi uccai üzletet, ahol a kék és ezüsttrókkák, valamint Pá- rzs összes tavaszi szőrmedkreációi mese- szerű gazdagságban tárulnak a látogató szemé elé. Árál mindamellett a mai vi- szonyokhoz alkalmazkodnak és meglepően olcsók.

— Házasság. Scharfstein Elly Arad és Katz Károly Marghita május hó 15-én délután fél 2 órakor tartják esküvőjüket Aradon, Piața Avram Iancu 16. szám alatt, melyre ezuton hívják meg rokonai- kat, jóbarátaitak és ismerőseiket. (Min- den külön értesítés helyett.)

Tavaszi kabátok.
Kosztümöt és ezüsttrókkát
mélyen leszállított
árban árúsítok.
BREITFELD
BUDAPEST, IV. Váci ucca 14.

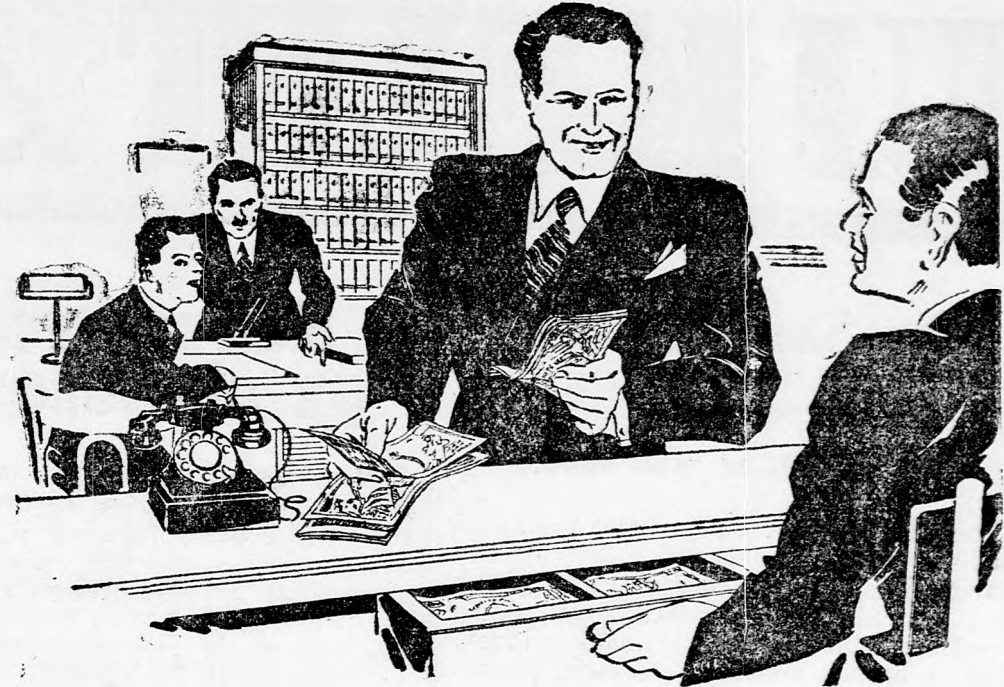
— Az Erdélyi Szemle új száma a követ- kező tartalommal jelent meg: Egy sze- gény székely fiu gazdag ajándéka. S Nagy László: A Curentul körkérdései. Walter Gyula: Kosztolányi Dezső Erdély- ben. Marton Lili: Az Istentagadó (Elbe- szelés). Fülöp József: Versek. Dr. Jancsó Elemér: Pintér Jenő és a Magyar Iro- dalomtörténetirás új irányai. Pinta Gé- ró: Eminescu versfordítás. Dobaj István: Az intelligencia és a falu. Rovataiban a Szépmíves Céh 10 évéről, Erdélyi és ma- gyarországi irodalmi eseményekről, a színház új szezonjáról. Kolozsvári asszo- nyok jötekonytsági munkáiról, Székelyföld jubileumokról, Szalonta kulturéletéről és más erdélyi dolgokról közöl kisebb, nagyobb cikkeket. Kapható minden hir- lapárusítónál. Egyesszám ára 10 lej. Meg- rendelhető Cluj-Kolozsvár, Cal. Victoriei 20. szám.

A strandszezon megkezdése előtt min- den nőnek kötelessége önmagával szem- ben, hogy csinos legyen. Ez megszerez- hető helyi fogyasztással a Lanczet Cos- meticában, Egyetem u. 2.

— Hager Eliezer vizsniçi főrabbi ma érkezik Kolozsvárra. A zsidóság széles körében óriási érdeklődéssel várják a nagyírú tudóst és kiváló szónokot. A főrabbi és két kitűnő tanítványa elő- adást fog tartani a Sászchevra temp- lomában ma délután fél ötkor. Az előadás tárgya: A zsidó ifjúság nevelése a tóra szellemében.

— Törvénycímár. Rég érzett hiányt pótol dr. Rösler Viktor most megjelent törvénycímára, amely az 1919. jan. 1- 1934. április 15-ike között hozott törvények és rendeletek áttekinthető cimanyagát és megjelenését tartalmazza. A román nyel- vü munka ára franco 120 lej. Megrendel- hető az összeg beküldésével dr. Rösler Viktornál, Cluj, strada Ing. Poezi 5.

Földi Mihály: A esábitó. A magyar irodalom élő jelesei közül kimagaslik Földi Mihály izmos tehetségű alakja. Műveiben nemesak az érdekes és izgal- mas mesészövev, plasztikus jellemábrá- zolás, hanem a gondolatok mélysége és az egész koncepció világnézeti magaslata dominál. Ragyogó szerelmi regény „A esábitó“ és mégis súlyos a benne liktető kvalitásoktól. A regény új propaganda kiadása vászonkötésben a korábbi 320 lej helyett, most 80 lejért kapható, az Uj Ke- let könyvosztályában, az összeg és portó- költség előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

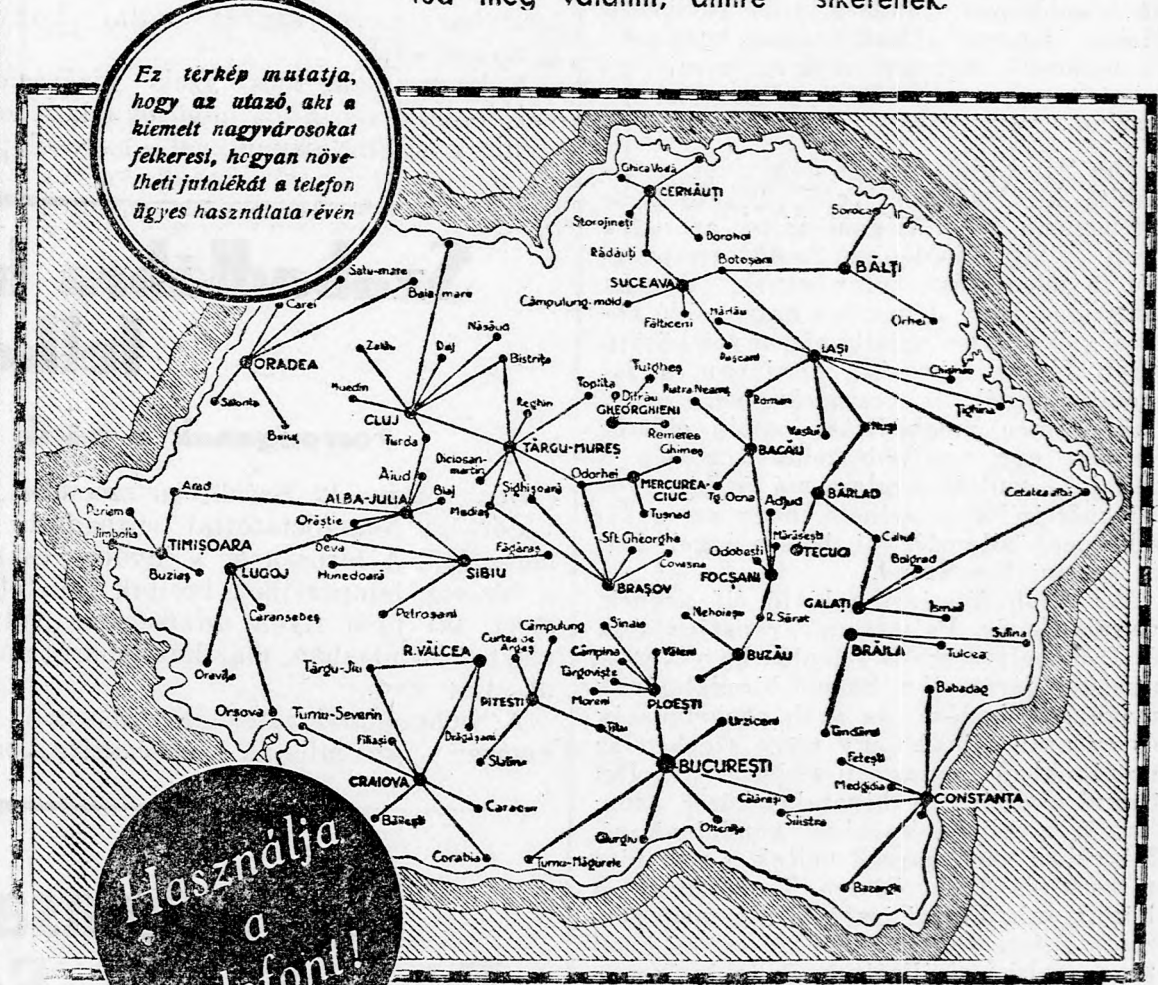

JUTALÉKA megint 50%-kal több, mint a többi utazóé

Minden hónapban, az elszámolásnál, ugyanaz a história ismétlődik meg. Kerekesnek 50%-kal több jár, mint az ügyességben utána következő utazó- nak. Területe nem na- gyobb, mint a kollégáié, és mégis állandóan töb- bet keres, mint akármé- más. Az oka? Egyszerű! Mint

igen sok cég, Kerekes cége is magas jutalékot, de alacsony fixumot fizet és a költségek is az uta- zót terhelik. Épen ezért minden utazó rendkívül- nak. Területe nem na- gyobb, mint a kollégáié, és mégis állandóan töb- bet keres, mint akármé- más. Az oka? Egyszerű! Mint

a többiek még nem jöttek rá. Tudja, hogy ha egy helységet felkeresni nem is érdemes, minden esetre- érdemes azonban telefo- non a legközelebbi na- gyobb városból felhívni. Mielőtt Kerekes egy vá- rost elhagyna, milder környékbeli községet és falut felhív és felveszi c- rendeléseket. Ez a titka c- sikerének.

— Doktorfiataltás. Hermann Jenő Alba-Iulia ez év május 4-én a bécsi egye- temen az orvostudományok doktorává avatták.

— A máglyahalálra ítelt német iro- dalom könyvtárát megnyitották Pá- rizsban. Párizsból jelentik: A német- országi nagy könyvvetés évfordulóján megnyitott Párizsban a máglya- halálra ítelt német irodalom könyvtára amely magában foglalja mindazokat a könyveket, tudományos és szépirodami műveket, rópiratokat, politikai és nem- zetgazdasági tanulmányokat, amelye- ket a német nemzeti szocialista uralom üldöz. A könyvtár igazgatója Hein- rich Mann, az emigrált világhírű né- met regényíró, az elnökségben pedig nagynevű francia írók és és művészek is helyet foglalnak. Így többek között André Gide, Romain Rolland. Az ala- pitók a Kulturbolsevizmus Könyvtára- nak akarják elnevezni ezt a gyűjte- ményt.

— Ujra letartóztatott három közép- iskolást, akik hamis ezer lejeseket akar- tak elcsúntni. Targu-Jiuban letartóztat- tak 3 tanuló, Andritoiu Ion, az alsó- kereskedelmi iskola növendékét, Cutui Ion és Cioenitu Constantin hetedikes liceumi diákokat, akik mindhárman Severinből jöttek. Mindhármukat tet- ten érték, amikor hamis ezerlejes bank jegyeket akartak felváltani. A rendő- ség azt hiszi, hogy a diákok tagjai an- nak a nemrég felfedezett bankjegyhá- misító bandának, amely Mehedinti megyében működött.

Romanov: Három pár selyemharisnya. Romanov, a jó megfigyelő, könnyed el- levező író ebben a művében egy orosz fiatal tudós feleségének nagy lelki meg- próbáltatásait, szerelmi játékait és tragi- komikus csalódását írja meg. Egy darab- ét hol komikus, hol megdöbbentően le- sújtó körképe ez a pompás regény. Ara- köve 60 lej. Kapható az Uj Kelet könyv- osztályában az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Ibn Saud felkelése és az arab világ

Palesztina és az arab háború

London, május 12. Jemenben váltakozó hadiszerencsével folynak a harcok Ibn Saud a vahabita birodalom királyának és a jemeni imam csapatai között. A jemeni arab háborúról sokat írnak a lapok. Ezek a harcok nemcsak a jemeni eseményekre, hanem egész Arábiára koncentrálták a közfigyelmet. Ibn Saudnak egyik esodálója és az ottani viszonyok kitünő ismerője John Philby, aki több könyvet írt Arábiáról, előre megjósolta ezeket az eseményeket. Philby szerint Ibn Saud sorsszerű elhivatottságot érez magában és előbb-utóbb meg fogja valósítani az arab félsziget egységesítését. Jemen, Jakhaja Imam birodalma, az egyetlen önálló terület, mely Ibn Saud hatalmával szemben áll még és ezért kell megtörnie Ibn Saudnak a jemeni királyság uralmát. Philby szerint Ibn Saud el fogja érni célját. Anglia lesz eredményes a különböző mohamedán notabilitások és így Fuad egyiptomi király közvetítő akciója. Néhány hónappal ezelőtt a jeruzsálemi főmufti is próbált közvetíteni Ibn Saud és a jemeni imam között. Hodejda kikötő város eleste után csak idő kérdése lehet Sana jemeni főváros bukása. Így történt ez tíz évvel ezelőtt is, amikor Ibn Saud Hedzsász ellen viselt háborút és Dshehda kikötőváros bukása után rövidesen Mekka is elesett. Csak európai hatalmak beavatkozása mentheti meg a jemeni imámot, ez a beavatkozás azonban nem valószínű.

Ibn Saud győzelme és Jemennek a vahabita királyságba való bekebelezése meszemenő jelentőséggel bírna az egész arab világ fejlődésére. Zsidó szempontból is jelentősége volna ennek, miután ismeretes, hogy Jemenben nagy zsidó közösség él egészen sajátos viszonyok között. Mint Jemen lakossága általában, a jemenita zsidók is veszedelemben forognak. Jámen meghódítása esetén először kerülne egy nagyobb zsidó közösség a vahabita szultán uralma alá és bizonyos jelekből ítélve remélhető, hogy ezt a kisebbeket államférfiai bölcseséggel fogja kezelni Ibn Saud.

Az Arab félszigeten kívül élő arabok, vagyis Szíria, Palesztina, Transzjordánia és Irak helyzetére is jelentős következményekkel járna Ibn Saud birodalmának megnagyobbodása. Az arab nacionalisták és az arab ifjúság egy része ezekben az országokban is nagy tisztelettel néz Ibn Saud alakjára. A hivatalos körök azonban a rivalitás érzésével gondolnak rá. Régebben sűrű harcok voltak a vahabita törzsek és Irak, illetve Transzjordánia között, míg Fejzal iraki király megegyezésre jutott Ibn Sauddal. A szíriai-iraki zóna arabjai civilizáltaknak tekintik magukat a félsziget pusztai törzseivel szemben. Az arab föderáció terveit, amelyekről oly sokat beszéltek az utóbbi időben és amelyeknek eszméjét a Jeruzsálemben megjelenő angol nyelvű arab lap propagálja, csak a félszigeten kívüli arab országokra vonatkozik. Nem tudni még, hogy Ibn Saud jemeni győzelme esetén a félsziget felől északra fekvő területekre is ki fogja terjeszteni igényeit. Itt mindenestre szemben találná magát Angliával és Franciaországgal.

Nincs kizárva, hogy Ibn Saud felkelése ellen irányul az a verzió is, amely Abdullah emirnek Palesztina és Transzjordánia királyává való proklamálásáról, vagyis a két országnak egységes királyságba való egységesítéséről szól. Abdullah ugyan cáfolja a hírt, de ugye az arab, mint az európai lapokban is erősen tartja magát ez a kombináció. Egy ilyen átalakulás Palesztinában a zsidó nemzeti otthon és annak érdekeinek háttérbe szorítását hozná magával.

Hogy Abdullah emir valóban alkalmas-e arra, hogy a zsidók és az arabok közötti ellentéteket elsimítsa, erre nincs semmi bizonyosság és ez a kérdés nagy óvatosságot követel. Tény az, hogy Abdullahnak sok ellensége van arab körökben és különösen a nemzeti érzelmű arab ifjúságban.

Ezek a lehetőségek mindenesetre kombinációk csupán, amelyeknek alaposágához sok kétség fér.

Kényszeregyezséget kérhetnek az eladósodott amerikai városok

Washington, május 12. Az amerikai törvényhozás két háza együttes ülésben törvényjavaslatot fogadott el, amely lehetővé teszi a pénzügyi válságba jutott városoknak a kényszeregyezkedést hitelezőkkel. Amennyiben a nyújtott kölcsönösszegek és más tartozások 55 százalékát kitevő összeg felett rendelkező hitelezőket ezt kívánják, a kényszeregyezségi eljárás hivatalból megindul.

A francia radikális szocialista párt kizárta a Stavisky-ügyben kompromittált képviselőket

Herriot a párthatározat ellenére is támogatja a kormányt

Párizs, május 12. Herriot a radikális szocialista párt kongresszusán kijelentette, hogy nem vesz részt személyesen a vitában, ami a radikális szocialista párt a Doumergue-kormányban való részvételét illeti. Hozzá tette még, hogy még a kongresszus esetleges határozata dacára is benn marad a kormányban, mert szavát adta, hogy közreműködik.

A kongresszus most azok kizárásával foglalkozik, akik bűnösöknek bizonyultak a Stavisky ügygel kapcsolatban.

Párizs, május 12. A radikális szocialista párt kimondotta Gerat és Bonoure képviselők kizárását a Stavisky-ügybe való belekeveredésük miatt. A purifikációs bizottság elhatározta, hogy kéri fogja a ma délutáni ülésen Hulín volt hadügyi államtitkár és Proust képviselő kizárását is. A bizottság most Renoult szenátor, volt igazságügyminiszter és Malvy és Messe képviselők kizárásának ügyét vizsgálja felül.

Szabadlábba helyezik a bécsi felkelőket

Forronganak a náciak az internálótáborokban

Bécs, május 12. Százötven szocialista védőrségi letartóztatottat szabadlábba helyeztek. A bíróságok a jövőben csak a vezetőket bünterőben hoznak ítéletet, mert aki nem ilyen minőségben vett részt a lázadásban, már közelebből a nemzetit szocialisták éhségstrájkjába

léptek s egyes csoportjaik fellázdáltak az őrszemélyzet ellen. A rendet karhatalmi megerősítések igénybevétele után sikerült helyreállítani. Az éhségstrájk tart.

A februári lázadás további 350 részben fiatalok részvevőjét szabadlábba helyezték.

Szorgalmasan készítik elő Párizsban a Szovjetnek a Népszövetségbe való belépését

London, május 12. A Daily Herald az aktuális külpolitikai kérdésekről írott cikkében rámutat arra, hogy a jelek szerint Franciaország lemondott arról, hogy a közeljövőben Anglia szövetségi szerződést kössön vele. Ezért orientálódik a szovjet felé. Ennek az orientációnak szükségességét Barthou keleteurópai utjának eredményei még fokozták.

Párizsban most az orosz nagykövetségére járás a nagy divat. Politikuskok és a sajtó emberei valóságos megostróromolják a szovjetkövetésget. Teljes gőzzel előkészítés alatt van a szovjetnek a Népszövetségbe való belépése.

Diplomáciai körökből szerzett értesülések szerint már csak Hollandia van ellene a szovjet belépésének.

Orosz részről szívesen fogadják a francia közeledést, mert szövetséget találnak arra az esetre, ha Németországgal a szovjetnek konfliktusa támadna, de másfelől a szovjet attól is tart, hogy japán-német együttműködés jön

létre, amelynek ele éppen ellene fog irányulni.

Párizsban megállapítják, hogy a volt cári kormány régi tartozásait rendezni lenségének ügye nem zavarja az orosz-francia közeledést.

Nyilvánosságra hozzák az olasz-osztrák, olasz-magyar és osztrák-magyar gazdasági szerződéseket

Róma, május 12. A római hármas egyezményt aláíró országok szakértői bizottságai befejezték munkálataikat és elkészítették a részletes szerződés-tervezeteket. Beavatott helyről származó értesülés szerint az olasz-osztrák az olasz-magyar és az osztrák-magyar gazdasági szerződések legkésőbb vasárnap aláírásra kerülnek és azokat hétfőn nyilvánosságra hozzák. A szerződések mindhárom állam gazdasági életére rendkívül kedvező kihatással lesznek.

Sulfamyl
kénpunder

Megszünteti az arc miteszereit.
Megnyit a bukaresti könyvhét

Bucaresti-Bukarest, május 12. Ma délután 12 órakor nyílt meg ünnepélyes keretek között a bukaresti Cercul Militar helyiségeiben a könyvhét. A megnyitó beszédet Anghelescu dr. közoktatásügyi miniszter tartotta, míg a királyi alapítványok képviselőiben Gusti volt miniszter, a román írók szövetsége nevében Corneliu Moldovanu és az akadémia részéről Radulescu Motru professzor beszéltek.

A király maga is felszólalt. Beszédében rámutatott arra a fontosságra, amelyet egy társadalomban a könyv képez. Kijelenti, hogy egyetértés kell legyen a három főteendő: az író, a kiadó és a könyvkereskedő, másrészt pedig a negyedik faktor az olvasó között, hogy közösen mozdítsák előre a kultura értékes munkáját. Az uralkodó jelentős haladást lát a román irodalom termékeiben és minden támogatását megígéri.

A megnyitó ünnepségen résztvettek a kormány összes tagjai is, valamint nagyvonalú előkelő közönség.

Megkezdte munkáját a Skoda-ügyben kiküldött vizsgálóbizottság

Bucaresti-Bukarest, május 12. Ma délután összeült a kamarában a Skoda-ügy kivizsgálására kiküldött parlamenti vizsgálóbizottság, amely első ülésén Constantin Dimitriut választotta meg elnökévé. Aelnökök Iunian és Valer Pop lettek. A bizottság elkészítette munkarendjét is.

LEGUJABB SPORT

A Ferencváros augusztusban Temesváron játszik?

Bukarestből jelentik: A Labdarúgó Szövetség május 7-i ülésén a Rípenia kérése alapján engedélyezte a Ferencváros háromnapos mérkőzéseit Temesvárra. Az engedély szerint a Ferencváros augusztus 15, 18 és 19-én játszik Temesváron. A hírt annak dacára, hogy az engedély a szövetség hivatalos lapjában, a Rombolban is megjelent, a legnagyobb fentartással fogadjuk. Ismeretes ugyanis, hogy belügyminiszteri rendelet értelmében a magyarországi futballcsapatok további intézkedésig nem jöhetnek be az országba.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Olaj, Strada Baron L. Pop 14. Telefon: 9-77.

Cenzurat

Taxa postală plătită în nu. No. 224713-9

16. Telefon: 9. Havonta 110, évre 600, egész földre: Havonta félvre 12, egész detések díjazása KELET az egészség egye keink utánn raa megjelölés

Herriot és Nevüket min küjönözötteti m lélekbén és kul világ választja

Az egyiket polgármester e hellén kulturális eséleti mélys akinek neve országban egy fasiszta kalang

Betegén, félt talmas szonok ták kongresszu dott nézeteinek vel, dadalmask Herriot a fő élesítésével b demokráciát be san megvédel ban és nem a oppozíció és a

Akié a hata demokráikus e mus izgágásko kedniök, hogy falakon belül eszközeivel v ellenségeinek

Németország hogy a demok hadakozva és ljs, de egyben zettette enged lensegét — a porjái sárta zászlaját.

Herriot győz nyugtató hatás szerte a világo sorsitert ügögd

Talán a törté kájához tartoz zelmével egyid győzelem is me dikális szocialis demokráikus mely állásfogl székeny néptör oldal és általa oldalának alatr

Bebizonyosod francia fasizm visky-ügyben — sista pénzek ként lépett fe skarta megsütr — egy közönsé aki azért lötte szerzett, jó h nőjét, mert meg ezer frankra r

Maga Herriot tessen nem fele atább is bünte Mégis furec öccsnek a báty rebenben fetszel előtt.

Hiszén Herri ajánlatában is tünő összekötte hoz, minden bja jához. Valószin tor Herriot ké nek nem egész saiban és jónas sze attól a g maximális kité kossá tette, me vágyból elköve

Herriot, a kulturember politikai dudav nemességében abban is, hogy zot volna puri a saját testvé saját politikai fedeznie.